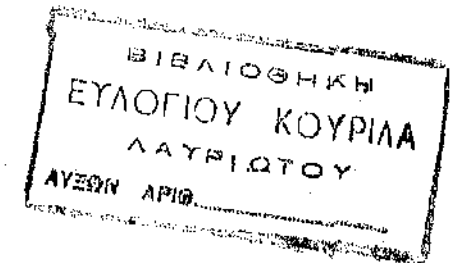

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

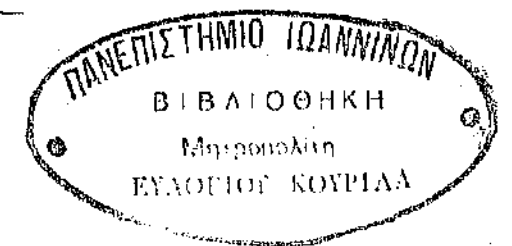
1883

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ — ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8

074.

ΑΘΗΝΗΣ

Γ. ΚΑΣΑΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον τῆς Ἐστίας: Ὁδὸς Ἀγγέλου, 9.

1883

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Η'

Συνδρομή εντός Ελλάδος γρ. 12, εν γη άλλοθεν γρ. 20. - Αι συνδρομαί άρχονται από Ιανουαρίου τούτου έτους και τίνι τήνται. - Γραφείον της Διευθύνσεως: Οδός Αγγέλων 3

18 Ιουνίου 1883

Ο ΠΑΤΗΡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

[Μυθιστορία Λ. Αλιβιό. - Μετάφρασις Π. Γ. Φίρμκου].

Σύστημα 181 σελ. 257.

Τὴν ἐπιούσαν περὶ ὧραν πέμπτην καὶ ἡμίσειαν ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ στρατώνος ἡ σάλπιγξ ἐσήμαινε τὴν ἐπίσασιν τῶν ἵππων. Ὁ Ἰωάννης ἦτο ἤδη ἐφιππός καὶ ἐλόμβανε τὸ πρόσταγμα τῆς ἡμιλογίας του. Ἀήγοντος δὲ τοῦ μηνός Μαΐου πάντες οἱ νεοσύλληκτοι εἶπε ἤδη ἐξησκημένοι καὶ ἱκανοὶ νὰ μετασχωσι τῶν ἀπὸ κοινοῦ γινόμενων ἐξελιγμῶν. Καθ' ἐκάστην δὲ σχεδὸν ἐκτελοῦνται ἐν τῷ Πολυγώνῳ μεγάλα γυμνάσια ἐξευγμένων κανονιστοισιῶν.

Ὁ Ἰωάννης ἠγάπα τὸ ἔργον του· συνήθιζε δὲ νὰ παρίσταται αὐτοπροσώπως καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιρροείας, τὴν ὥραν καθ' ἣν ἐξευγνόντο καὶ ἐσάπτοντο οἱ ἵπποι, ὡσαύτως δὲ καὶ νὰ ἐπιβλέπῃ τὸν ὀπλισμὸν καὶ τὸ βᾶδισμα τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὴν πρωίαν ὁμοῦ ἐκείνην ἐλαχίστην προσοχὴν κατέβαλεν εἰς τὰς μικρὰς ταύτας λεπτομερείας τῆς ὑπηρεσίας.

Πρόβλημα τι τὸν ἐτάραττε, τὸν ἐθασάνιζε, τὸν εἶχε μετέωρον, καὶ τὸ πρόβλημα τοῦτο δὲν ἦτο ἐκ τῶν λυομένων ἐν τῇ Πολυτεχνικῇ σχολῇ ἐνθα ἐξεπαιδεύθη. Ὁ Ἰωάννης δὲν ἠδύνατο νὰ εὐρῇ τὴν ἀκριβῆ ἀπόκρισιν τῆς ἐρωτήσεως ταύτης :

— Τίς τῶν δύο εἶνε εὐμορφότερα ;

Ἐν τῷ Πολυγώνῳ κατὰ τὸ πρῶτον μέρος τῶν γυμνασίων, ἐκάστη κανονιστοισιᾷ ἀσκεῖται καθ' ἑαυτὴν διοικουμένη ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ· ἀλλὰ πολλάκις ὁ λοχαγὸς παραχωρεῖ τὴν διοίκησιν εἰς τινὰ τῶν ὑπολοχαγῶν χάριν ἀσκήσεως καὶ αὐτοῦ. Τὴν πρωίαν λοιπὸν ἐκείνην ἀκριβῶς εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν γυμνασίων ἡ διοίκησις ἀνετέθη τῷ ὑπολοχαγῷ Ἰωάννῃ. Ἀλλ' ὁ λοχαγὸς ὅστις ἐγένεσθε τὸν ὑπολοχαγόν του ὡς ἀξιωματικὸν ἀρίστα πεπαιδευμένον, ἱκανόν καὶ δεξιότατον, σφόδρα ἐξεπλάγη βλέπων ὅτι τὰ γυμνάσια ἐγένοντο κακῶς καὶ διαστρόφως. Ὁ Ἰωάννης δις ἢ τρίς ἐσφάλη περὶ τὰς κινήσεις, οὔτε νὰ διατηρήσῃ τὰς ἀποστάσεις ἠδύνατο, οὔτε νὰ τὰς προσδιορίσῃ· τὰ ζεύγη τῶν ἵππων

ἐπανειλημμένως ἤλθον εἰς ἐπαφήν, ὥστε ὁ λοχαγὸς ἠναγκάσθη νὰ παρεμβῇ καὶ νὰ ἐπιπλήξῃ τὸν Ἰωάννην.

— Δὲν ἐννοῶ τί ἔχετε σήμερον. Πρῶτην φοράν σὲς συμβαίνει τοῦτο.

Καὶ ὁὕτως πρῶτην ἤδη φοράν ὁ Ἰωάννης ἐν τῷ Πολυγώνῳ τῆς Σουβίνης πᾶν ἄλλο ἐβλεπεν ἢ τηλεβόλα καὶ ἀμάξια, πᾶν ἄλλο ἢ πυροβολητὰς καὶ ζευγίτας. Ἐν ταῖς νεφέλαις τοῦ ὑπὸ τῶν τροχῶν καὶ ὑπὸ τῶν πόδων τῶν ἵππων ἐνεγερσμένου κοινορτοῦ, ὁ Ἰωάννης διέκρινεν οὐχὶ τὴν δευτέραν κανονιστοισιᾶν τοῦ ἐνάτου συντάγματος, ἀλλ' εὐκρινῆ τὴν εἰκόνα τῶν δύο μελανοφθάλμων καὶ χρυσοκόμων Ἀμερικανίδων. Καὶ τὴν ὥραν καθ' ἣν ὁ λοχαγὸς του τὸν ἐπετίμα σφοδρῶς, ὁ Ἰωάννης ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν :

— Εὐμορφότερα εἶνε ἡ κυρία Σκότ!

Τὰ γυμνάσια διακόπτονται γινόμενου μικροῦ διαλείμματος δέκα λεπτῶν τῆς ὥρας. Κατὰ τὸ διάλειμμα τοῦτο οἱ ἀξιωματικοὶ συνερχόμενοι συνδιαλέγονται. Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης τὴν πρωίαν ἐκείνην ἔμεινε κατὰ μέρος μόνος μετὰ τῶν χθεσίων του ἀναμνήσεων. Ὁ νοῦς του ἐπέμενε ἐπαναφέρειν αὐτὸν εἰς τὸ πρεσβυτέριον τοῦ Λογγεβάλ. . . Μάλιστα, ἡ θεατικωτάτη τῶν δύο ἀδελφῶν ἦτο ἡ κυρία Σκότ, ἡ δὲ μίς Πέρασιαλ ἦτο παιδίον. Ἐπανέβλεπε τὴν κυρίαν Σκότ ἐν τῇ μικρῇ τραπέζῃ τοῦ ἐφημερίου, ἤκουστο τῆς διηγήσεως αὐτῆς γινόμενης μετὰ τοσαύτης εὐλικρινείας καὶ ελευθερίας, ἡ δὲ παράξενός πως ἀρμονία τῆς φωνῆς ἐκείνης, τῆς ἐχούσης πολὺ τι τὸ ἰδιόζον, ἡ τοσοῦτον συγκινητικὴ, ἔβλεγεν ἐτι τὰ ὄψα του. Ἐνόμιζε δὲ ὅτι ἦτο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐβλεπεν ἐκείνην ἐνώπιόν του γονυκλιῆ καὶ καλύπτουσαν τὴν κομφὴν κεφαλὴν τῆς διὰ τῶν δύο λεπτοφυῶν χειρῶν τῆς. Ἐπειτα ἠκούετο ἡ μελωδία τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὄργάνου, καὶ ἐν τῇ σιᾷ μακρὰν καὶ συγκεχυμένως διέκρινε τὴν κομφὴν καὶ λεπτὴν σκιαγραφίαν τῆς Μπεττίνας.

Παιδίον! Ἄμ' δὲν ἦτο παιδίον ;

Αἱ σάλπιγγες ἀντήχησαν, τὸ γυμνάσιον ἐπανελήθη, ἀλλ' εὐτυχῶς αὐτὴ διοίκησις πλέον οὔτε εὐθύνῃ, διότι καὶ αἱ τέσσαρες ὁμοῦ κανονιστοισιᾶι ἐξετέλουν ἐξελιγμούς. Ἐφαίνετο δὲ

στρεφόμενος πλάσας τὰς στροφὰς ὁ πελώριος ἐκεῖνος ὄγκος ἀνδρῶν καὶ ἵππων καὶ ἀμαξίων, ὅτε μὲν ἀναπτυσσόμενος εἰς μακρὴν γραμμὴν μάχης, ὅτε δὲ συμπυκνῶμενος καὶ συμπυκνούμενος.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ Μπεττίνα ἤρεμα καὶ ἀνεπαίσθητως ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ Ἰωάννου ὑπεσκέλιζε τὴν κυρίαν Σκώτ. Τῷ ἐφάνετο μειδιῶσα καὶ ἐρυθριῶσα ἐντὸς τῶν ὑπὸ τῶν ἄκτινῶν τοῦ ἡλίου περιχρυσουμένων κυμάτων τῆς διασπαρμένης κόρης τῆς. *Κόριε Ἰωάννη...* τὸν εἶπε κύριον Ἰωάννη. . . καὶ οὐδέποτε τὸ ὄνομα τοῦ ἐφάνη εἰς αὐτὸν τῶσον εὐμορφον. Καὶ αἱ τελευταῖαι χειρᾶς αὐτῆς κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἀναχωρήσεως πρὶν ἢ ἀναβῶσιν εἰς τὴν ἀμαξίαν! . . .

Ἡ μὲς Πέρσιβαλ τῷ ἐσφίγξε τὴν χεῖρα ὀλίγον τι ἰσχυρότερον τῆς κυρίας Σκώτ. . . ὀλίγον τι ἰσχυρότερον, βεβαίως. Ἦτο δὲ ἡ χεῖρ τῆς ἀνευ χειρίδος, διότι τὰς εἶχεν ἐκβάλῃ ὅτε ἐπαιξε τὸ ὄργανον, καὶ ὁ Ἰωάννης ἠσθάνετο ἔτι τὴν σύσφιγξιν τῆς μικρᾶς ἐκείνης γυμνῆς χειρός, ἥ τις εἰσέδωκε δροσερὰ καὶ ἀπαλὴ εἰς τὴν βάνανσον καὶ γονδρὴν στρατιωτικὴν τοῦ χεῖρα.

— Ἡπατώμην πρὸ ὀλίγου, διανοεῖτο ὁ Ἰωάννης, ὡραιότερα εἶνε ἡ μὲς Πέρσιβαλ.

Τὰ γυμνάσια ἐλήξαν. Αἱ κανονιστοὶ εἰς ἐτέθησαν ὁπισθεν ἀλλήλων κατὰ πυκνὰ διαστήματα εἰς γραμμὴν, καὶ ἔπειτα παρήλασαν μετὰ πολλῆς ταχύτητος μετὰ φρικαλέου θορύβου καὶ ἐν τῷ μέσῳ στροβίλου κονιορτοῦ. Ὅτε δὲ ὁ Ἰωάννης ξιφῆρης παρήλαυσε πρὸ τοῦ συνταγματάρχου, αἱ δύο εἰκόνες τῶν δύο ἀδελφῶν συνεχέοντο καὶ περιπλέκοντο τοσοῦτον ἐν τῇ μνήμῃ του, ὥστε εἰσέδωκε εἰς ἀλλήλας καὶ ἐξηφανίζοντο τρόπον τινὰ αὐτῆ ὑπὸ ἐκείνης καὶ ἐγίνοντο ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Οἷος δὴ ποτε αὐτῶν παραλληλισμὸς ἦτο πρᾶγμα ἀδύνατον εἶνεκα τῆς παραδόξου ταύτης συγχύσεως τῶν δύο τῆς συγκρίσεως ὄρων.

Ὅτω δὲ ἡ κυρία Σκώτ καὶ ἡ μὲς Πέρσιβαλ διέμειναν ἀχώριστοι ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ Ἰωάννου μέχρι τῆς ἡμέρας κατ' ἣν ἐμελλε νὰ τῷ ἐπιτραπῆ νὰ τὰς ἐπανίδῃ. Ἡ ἐντύπωσις τῆς αἰφνιδίου ἐκείνης συναντήσεως δὲν ἐξηλεβήθη, ἀλλὰ παρέμεινε ζωηροτάτη καὶ εὐαρεστοτάτη τοσοῦτον, ὥστε ὁ Ἰωάννης ἠσθάνετο ἐαυτὸν ἀγωνιῶντα καὶ τεταραγμένον.

— Νὰ ἔκαμα ἀρὰ γε τὴν ἀνοησίαν, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, νὰ ἀγαπήσω μανιωδῶς ἐκ πρώτης ὄψεως; Ἀλλ' ὄχι, εἰμπορεῖ τις νὰ ἀγαπήσῃ μίαν γυναῖκα. . . ὄχι ὅμως δύο γυναῖκας ταυτοχρόνως.

Καὶ ἡ σκέψις αὐτῆ τῶν ἐνεθάρρυνε. Ἦτο νεώτατος ὁ μέγας ἐκεῖνος εἰκοσιτετράετης νεανίας. Οὐδέποτε ὁ ἔρωσ εἰσέδωκεν εἰς τὴν καρδίαν του τελείως, εἰλικρινῶς καὶ προφανῶς. Τὸν ἔρωτα ἐγίνωσκε σχεδὸν μόνον ἐκ τῶν μυθιστο-

ρημάτων, ὀλίγιστα δὲ ἀνέγνωσε μυθιστορήματα. Ἀλλὰ δὲν ἦτο βεβαίως καὶ ἄγγελος· τούναντιον δὲ ὁ Παῦλος Λαβάρδεν εἶχε διαρκῆ ἐν τῇ καρδίᾳ του τρεῖς ἢ τέσσαρα σφοδρὰ πάθη συζῶντα ἐν αὐτῇ ἀδελφικώτατα καὶ ἐν ἀκρᾷ συμπνοίας.

Ὁ δὲ Ἰωάννης μόλις εἶχεν ἴδῃ τὸν κόσμον. Δεκάκις ἴσως παρεσύρθη ὑπὸ τοῦ Παύλου εἰς ἐσπερίδας καὶ χοροὺς εἰς τοὺς πύργους τῶν πέριξ. Ἀλλ' ἀπεκόμισεν ἐκεῖθεν συναισθημάτων ὀχλήριας, δυσαρρεσκείας καὶ ἀνίας. Συνεπέρανε δὲ ὅτι αἱ διασκεδάσεις ἐκεῖναι δὲν ἦσαν δι' αὐτόν. Αὐτὸς εἶχε κλίσεις ἐμβριθεστέρας καὶ ἀπλᾶς, ἡγάπα τὴν μοναξίαν, τὴν ἐργασίαν, τοὺς μακροὺς περιπάτους, τὰ μεγάλα διαστήματα, τοὺς ἵππους, τὰ βιβλία. Ἦτο πῶς ἀγριὸς καὶ ὀλίγον χωρικός. Ἐλάτρευε τὸ χωρίον του καὶ πάντας τοὺς παλαιούς μαρτυρας τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, οὐτινὲς τῷ ἔλεγον περὶ τοῦ παρελθόντος. Ἐφοβεῖτο σφοδρὰ τὸν τετράχορον ἐν αἰθούσῃ ἐκτελούμενον, ἀλλὰ κατ' ἔτος ἐν τῇ κληρονομίᾳ τοῦ Λογγεβᾶλ ἀμείνως ἐχόρευε μετὰ τῶν ἐγχωρίων κορασιδῶν καὶ τῶν γυναικῶν.

Ἐὰν ἔβλεπε τὴν κυρίαν Σκώτ καὶ τὴν μὲς Πέρσιβαλ ἐν τῷ μεγάρῳ αὐτῶν ἐν Παρισίῳ, ἐν πάσῃ αὐτῶν τῇ λαμπρότητι καὶ πολυτελείᾳ, ἐν ὅλῃ τῇ λάμψει τῆς κομψότητος αὐτῶν, θά τὰς καρετῆρας μακρόθεν μετὰ περιεργίας ὡς θελητικὰ τινα τεχνουργήματα. Ἐπειτα δὲ θὰ εἰσῆρχετο εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἀναμφιβόλως θὰ ἀπεκαίμετο κατὰ τὸ σύνθημα μετὰ πλειστάτης ὕψους ἡρεμίας.

Μάλιστα ἀλλὰ τὰ πράγματα δὲν συνέβησαν οὕτω πῶς καὶ δι' αὐτὸ ἐξέπλῃ καὶ ἐταράχθη. Αἱ δύο ἐκεῖναι γυναῖκες ὅλος ταχέως καὶ ἀπροσδοκῆτως ἐπεφάνησαν ἐνώπιόν του ἐν τῷ οἴκῳ οἰκίῳ, καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκείνης ἡμέρας ἐφάνησαν ἀπλᾶ, ἀγαθαί, ἀφελεῖς, εἰλικρινεῖς καὶ πρὸς ἐπίστερον ἐξικισίας καλλονῆς, ὅπερ οὐδόλως βλάπτει. Ὁ Ἰωάννης λοιπὸν ἠσθάνθη ἐαυτὸν παρευθὺς καταθελγθέντα, καὶ ἦτο ἔτι.

Ὅτε δὲ κατέβαινε ἀπὸ τοῦ ἵππου περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ στρατῶνος, τὴν αὐτὴν ὥραν ὁ πατὴρ Κωνσταντῆς ἐξεκίνησε παιδρὸς εἰς περιουσίαν. Ἡ κεφαλὴ τοῦ γηραιοῦ ἱερέως ἀπὸ τῆς χθες ἦτο τεταραγμένη. Ὁ Ἰωάννης δὲν εἶχε κοιμηθῆ πολὺ, αὐτὰς δὲ ὁ τάλας ἐφημέριος οὐδόλως ἐκαμῆθη.

Ὁρῶν βαθέως ἐξηγήθη, καὶ τῶν θυρῶν κλεισμένων μόνος μετὰ τῆς Παυλίνας ἠθλήθη ἐπανειλημμένως τὰ χρήματά του, ἐξαπλῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης τὰ ἐκατὸ λουδοβικεῖά του καὶ ὡς τις φιλόργυρος ψηλαφῶν αὐτὰ καὶ εὐφραίνόμενος. Πάντα δὲ ταῦτα ἦσαν κτήματά του, κτήματά του, ταυτέστι κτήματά τῶν πτωχῶν.

— Μὴ τρέχετε πολὺ, δέσποτα, ἔλεγεν ἡ Παυλίνα, νὰ εἰσθε οἰκονόμος. Θυρῶν πῶς ἂν μοιρᾶ-

σατε σήμερα καμμιάν ἑκατοστὴν φράγκα. . .

— Δὲν ἀκούω, Παυλίνα, δὲν ἀκούω. Μίαν φραγὸν μόνον εἰς ἑλὴν μου τὴν ζωὴν θὰ γὰρ αὐτὴν τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ θὰ τὴν χαρῶ! Εἰς εὐρεῖς πῶσα θὰ δώσω, Παυλίνα;

— Πῶσα, δέσποτα;
— Χίλια φράγκα!
— Χίλια φράγκα!

— Ναι! τὴν αὐτὴν εἰμεθα ἑκατομμυριῶχοι. Ἐχομεν ἰδικούς μας ὄλους τοὺς θησαυρούς τῆς Ἀμερικῆς, καὶ ἐγὼ θὰ κάμω οἰκονομίας; Ὅχι, σήμερα κατ' οὐδένα λόγον! Καὶ δὲν ἔχω καὶ δικαίωμα.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας, περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν, ἐξεκίνησε καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ ἐπιπτε χρυσῆ βροχή. Πάντες οἱ πτωχοὶ ἔλαβον τὸ μέρος των, οἱ τε ἀνομολογοῦντες τὴν πτωχείαν των καὶ οἱ ἀποκρύπτοντες αὐτήν. Ἐκείνη δὲ δόσις συναδεύετο ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ λογυδρίου.

— Εἶνε ἀπὸ μέρους τῶν νέων κυριῶν τοῦ Λογγεβᾶλ. Εἶνε δύο Ἀμερικανίδες. . . κυρία Σκώτ καὶ μὲς Πέρσιβαλ. Νὰ ἐνθυμηθεε καλὰ τὰ ὀνόματά των καὶ νὰ δεηθῆτε ἀπόψε ὑπὲρ αὐτῶν.

Ἐπειτα δὲ ἀπῆρχετο χωρὶς νὰ ἀναμῆν τὰς ευχαριστίας τῶν ευεργετουμένων. Διὰ τῶν ἀγρῶν δὲ καὶ τῶν δασῶν ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον, ἀπὸ καλύθης εἰς καλύθην ἐβάδιζεν, ἐβάδιζεν, ἐβάδιζε. Κατελάμβανε δὲ αὐτὸν ἔλαφρα τις μέθη, διότι πανταχοῦ ἔβην διήρχετο ἠκούοντο κραυγαὶ χαρᾶς καὶ ἐκπλήξεως. Τὰ χρυσὰ ἐκεῖνα εἰκασάφραγκα ἐπιπτον ὡς ἐκ θαύματος εἰς τὰς πτωχὰς χεῖρας τὰς συνευρισμένας νὰ δέχωνται μόνον ἀργυρὰ κέρματα. Ὁ ἐφημέριος ἔκαμε καὶ τρεῖς, αὐτόχρονα τρέλας, ἦτο τοσοῦτον ἔξαλλος καὶ ἀκράτητος, ὥστε ἔβλεπε καὶ εἰς τοὺς οὐδόλους αἰτοῦντας.

Συναντήσας ἀπομαχὸν τινὰ λοχίαν καταλιπόντα ἐν Σεβαστοπόλει τὸν ἕτερον τῶν βραχίλων του:

— Νὰ, Κλαύδιε, τῷ εἶπε, λάβε εἰκοσι φράγκα.
— Εἰκοσι φράγκα! μὰ ἐγὼ δὲν ἐξήτησα, δὲν ἔχω ἀνάγκην ἀπὸ τίποτα. Ἐχω τὴν συνταξίν μου.

Τὴν συνταξίν του! . . . ἑπτακόσια φράγκα τὸ ἔτος!

— Δὲν πειράζει, ἀπεκρίθη ὁ ἐφημέριος, ἀγαράζεις αἰγάρα ἀλλὰ ἀκουσ' ἐδῶ, αὐτὰ εἶνε ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν.

Καὶ ἐπανάλαβε τὴν προσελπίαν του περὶ τῶν νέων κυριῶν τοῦ Λογγεβᾶλ.

Εἰσῆλθεν ἔπειτα εἰς τὸν οἰκίσκον ἀξιολόγου τινὸς γυναικός, ἥς ὁ υἱὸς τὸν παρελθόντα μὴν ἀπέπληθε εἰς Τύνιδα.

— Ἐ! ὁ υἱός σου, τί κάμνει;
— Καλοῦται, ἀγίε δέσποτα, μετὰ τὴν εὐχή

σας· χθὲς εἶχα γράμμα του. . . Καλὰ εἶνε τὸ κενό μένο! Ἐκαμα μερικὲς οἰκονομίας τὰρα καὶ ἕνα μῆνα, καὶ πιστεῶ νὰ ἴμορεσω νὰ του σταίλω τὰρα κοντὰ καμμιά δεκαριά φράγκα.

— Ὅ! τοῦ στείλῃς τρεῖντα. . . Νὰ! . . .
— Εἰκοσι φράγκα, ἀγίε δέσποτα! μοῦ δίνετε εἰκοσι φράγκα!

— Ναι, σοῦ τα δίδω. . .
— Γιὰ τὸν υἱόν μου;
— Διὰ τὸ υἱόν σου. . . Μόνον, ἀκουσε καλὰ, πρέπει νὰ εἰςεῦρῃς πόθεν ἔρχονται καὶ νὰ ἐνθυμηθῆς νὰ το εἰπῆς καὶ εἰς τὸν υἱόν σου ὅταν του γράψῃς.

Καὶ εἰκοστὴν ἤδη φραγὸν ὁ πατὴρ Κωνσταντῆς ἐπανάλαβε τὸν σύντομον ὑπὲρ τῆς κυρίας Σκώτ καὶ τῆς μὲς Πέρσιβαλ πανηγυρικὸν του. Περὶ ὥραν δὲ ἕκτην ἐπανῆλθεν οἰκαδε καταβεβλημένος μὲν ὑπὸ τοῦ καμῆτου, ἀλλὰ χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος τὴν ψυχὴν.

— Ὅλα τὰ ἔδωκα! ἀνερώνησεν ἄμα ἰδὼν τὴν Παυλίαν, ὅλα τὰ ἔδωκα! ὅλα!

Δειπνήσας δὲ μετέβη εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ ψάλλῃ τὴν συνήθη ἀκολουθίαν ἀλλ' ἔτε ἀνέβαινε τὰς βαθμίδας τοῦ θυσιαστηρίου, τὴν ἐκκλησιαστικὸν ὄργανον ἐκείνην ἀφῶνον. Δὲν ἦτο πλέον ἐκεῖ ἡ μὲς Πέρσιβαλ.

Ἡ χθεσινὴ μικρὰ μουσουργὸς ἦτο τὴν ὥραν ἐκείνην ἐν ἀκρᾷ ἀμηχανία. Ἐπὶ τῶν δύο ἀνακλίντρων τοῦ κομμωτηρίου τῆς δύο ἐσθῆτες μακροὶ ἦσαν ἐξηπλωμένοι, ἡ μὲν λευκὴ, ἡ δὲ κυανῆ. Ἐλεγε δὲ καθ' ἑαυτὴν τίνα τῶν δύο τούτων νὰ ἐνδυθῆ τὴν ἐσπέραν ἵνα παρευθῆ εἰς τὸ θέατρον. Καὶ αἱ δύο τῆ ἐφάνοντο ἐξαιρεταί, ἀλλ' ὅμως ὄφειλε νὰ ἐκλέξῃ, διότι μίαν μόνην ἠδύνατο νὰ ἐνδυθῆ. Μετὰ πολλοὺς δὲ διαταγμούς ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς λευκῆς ἐσθῆτος.

Τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ καὶ ἡμισίᾳ αἱ δύο ἀδελφαὶ ἀνέβαινον τὴν μεγάλην κλίμακα τοῦ θεάτρου. Ὅτε δὲ εἰσῆρχοντο εἰς τὸ θεωρεῖόν των ἡ αὐλαῖα ἀνυψοῦτο καὶ ἐφάνετο ἡ δευτέρα εἰκὼν τῆς δευτέρας πράξεως τῆς Ἀδάς, τῆς πράξεως τῶν ὀρχηστρίδων καὶ τοῦ ἐμβατηρίου.

Δύο δὲ νέοι Ρογήρος Πυμαρτίνος καὶ Λουδοβίκος Μαρτιγέτος ἔτυχον καθήμενοι ἐν τῷ πρώτῳ τῶν κάτω θεωρείων. Ἐπειδὴ δὲ αἱ ὀρχηστρίδες δὲν ἦσαν ἀκόμη ἐν τῇ σκηνῇ, οἱ κύριοι οὗτοι ἀφ' οὗ δὲν εἶχον τι νὰ κάμωσι, διεσκέδαζον παρατηροῦντες τὰ θεωρεῖα. Ἡ ἐμφάνισις τῆς μὲς Πέρσιβαλ ἐνεποίησεν αὐτοῖς ζωηρὰν αἰσθησίν.

— Ἀ! ἄ! εἶπεν ὁ Πυμαρτίνος, νὰ τὸ τὸ χρυσὸ βωλαράκι.

Ἀμφότεροι δὲ ἔστρεψαν τὰς διόπτρας των πρὸς τὴν Μπεττίαν.

— Ἀστράπτει ἀπόψε τὸ χρυσὸ βωλαράκι, ἐξηκολούθησεν ὁ Μαρτιγέτος. Μὴ κίτταξε λοιπὸν . . . τὴν γραμμὴν τοῦ λοιμοῦ. . . καὶ ἐκεῖ

που αρχίζουν οι βραχίονες. . . Κορίτσι ακόμα και θαρρείς πως βλέπεις γυναίκα.

— Ναι, είνε θελκτικωτάτη . . . και κοντά 'ς τήν ευμορφίαν έχει και τόν τρόπον της . . .

— Δεκαπέντε εκατομμύρια τὰ λέν' αὐτή, δεκαπέντε εκατομμύρια ἔχει μοναχ' ἡ της, δικαί της καὶ τὸ μεταλλεῖον ὄλονεν δουλεύει.

— Ὁ Βερύλλης μου εἶπεν εἰκοσιπέντε . . . καὶ εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἀμερικῆς εἰνε καλὰ πληροφορημένος ὁ Βερύλλης.

— Εἰκοσιπέντε εκατομμύρια! Καλὰ τὴν πέτυχεν ὁ Ῥωμανέλλης!

— Πῶς! ὁ Ῥωμανέλλης;

— Διαδίδεται ὅτι τὴν νομφεύεται, ὅτι ὁ γάμος εἰνε ἀποφασισμένος.

— Ναι, ἀποφασισμένος, δὲν λέγω ὅχι, ἀλλὰ μὲ τὸν Μοντεσσάν, ὅχι μὲ τὸν Ῥωμανέλλην . . .

Ἄ! τέλος πάντων νὰ τὸ μπαλλέτο.

Καὶ διέκοψαν τὸν διάλογον. Ἡ ἐπί τῆς σκηνῆς ἐμφάνισις τῶν ὀρχηστρίδων ἐν τῇ Ἄτιθᾳ δὲν διαρκεῖ πλέον τῶν πέντε ἐξηκοστίων τῆς ὥρας, ἀμφότεροι δὲ ἤρχοντο εἰς τὸ μελόδραμα χάριν μόνον τῶν πέντε τούτων ἐξηκοστίων. Ἡθέλον νὰ ἀπολαύσῃσι τοῦ θεάματος μετὰ σεβασμοῦ καὶ εὐλαθείας· διότι παρὰ πολλοῖς τῶν φοιτῶντων εἰς τὸ μελόδραμα ὑπάρχει τὸ ἰδιόζην τοῦτο, φλυαροῦσι δὴλον ὅτι ὅταν εἰνε ἀνάγκη νὰ σιωπῶσιν ἐν ἀκροῶνται, καὶ νὰ σιγῶσι σιγὴν ἀκραν ὅταν δύνανται νὰ συνδιαλέγωνται ἄμα καὶ νὰ θεῶνται.

Αἱ ἠρωϊκαὶ ἀλλήπιγγες τῆς Ἄτιθας ἐξέχον ὕστατον αὐτῶν ἦχον εἰς τιμὴν τοῦ Ραδάμου· πρὸ τῶν μεγάλων σφιγγῶν ὑπὸ τὸ χλωρὸν φύλλωμα τῶν φοινίκων αἱ ὀρχηστρίδες προέβαινον ἀπαστραπτουσαι καὶ ἐλάμβανον κατόχην τῆς σκηνῆς.

Καὶ ἡ μὲν κυρία Σκῶτ μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ ἠδονῆς παρακολούθει τοὺς ἐξελγμούς τῶν ὀρχηστρίδων, ἀλλ' ἡ Μπεττίνα ἀφνης ἐγένετο σύννους καὶ παρατηροῦσα ἐν τινι θεωρείῳ τῆς ἀπέναντι πλευρᾶς νέον σωματώδη καὶ μελαγχροινόν, ἐλάλει καθ' ἑαυτὴν καὶ ἔλεγε:

— Τί νὰ κάμω; τί ν' ἀποφασίσω; Νὰ τὸν πᾶρω τὸν εὐμόρφον ἐκεῖνον νέον, ὅστις εἰνε ἐκεῖ ἀπέναντί μου καὶ με παρατήρησεν; . . . διότι πρὸς ἐμὲ βέβαια ἔχει ἐστραμμένος τὰς διόπτρας του . . . Τώρα μετ' ὀλίγον θὰ ἔλθῃ κατὰ τὸ δικάλειμμα καὶ ὅταν εἰσέλθῃ δὲν ἔχω νὰ κάμω ἄλλο, ἢ νὰ τὸν εἰπῶ. «Ἐτελείωσε! λάβετε τὴν χεῖρα μου, θὰ εἶμαι σύζυγός σας». Καὶ θὰ ἐπαίρῃ τέλος ἡ ὑπόθεσις! Πριγκίπισσα, θὰ εἶμαι πριγκίπισσα! πριγκίπισσα Ῥωμανέλλη! πριγκίπισσα Μπεττίνα! Μπεττίνα Ῥωμανέλλη. Συμφωνεῖ ἐξαιρετα, καὶ ἡγεῖ νοσημότατα εἰς τὴν ἀκοήν: «Κυρία πριγκίπισσα, εἰν' ἔτοιμα. . . Ἡ κυρία πριγκίπισσα θὰ ἐξέλθῃ ἐφιππος αὐρίον τὸ πρῶν; . . . Τὰ νὰ εἶμαι πριγκίπισσα θὰ

μ' ἀρέσῃ; . . . Ναι ἢ οὐ; . . . Ἐκ πάντων τῶν νέων τούτων, αἵτινες ἀπὸ ἐνὸς ἔτους ἐν Παρίσι,οι; τρέχουν κατὰ πόδας τῶν χρημάτων μου, ὁ πριγκίψ' οὗτος Ῥωμανέλλης εἰνε ὁ κάλλιστος πάντων . . . Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀποφασίσω μίαν τῶν ἡμερῶν τούτων νὰ ὑπανδρεύθω . . . Πιστεύω ὅτι μ' ἀγαπᾷ . . . Ναι, ἀλλ' ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ; Ὅχι, δὲν το πιστεύω . . . Καὶ τὸσον ἐπεθύμουν νὰ ἡγάπων! . . . Ὡ! ναι, θὰ ἐπεθύμουν τὸσον!

Τὴν ὥραν δὲ ἀκριβῶς καθ' ἣν αἱ σκέψεις αὐτῆς διήρχοντο διὰ τῆς κομψῆς κεφαλῆς τῆς Μπεττίνας, ὁ Ἰωάννης μόνος ἐν τῇ σπουδαστηρίῳ τοῦ καθήμενος πρὸ τοῦ γραφείου του καὶ ἔχων ὀγκώδη τόμον ὑπὸ τὸ φάις τῆς λυχνίας του, διεσῆρχετο λαμβάνων σημειώσεις τὴν ἱστορίαν τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ στρατάρχου Τουρένου, διότι τὴν ἐπιύσαν ἔμελλε νὰ διδάξῃ τοὺς ὑπαξιωματικούς τοῦ συντάγματός, συνेतῶς δὲ ποιῶν παρεσκευάζε τὸ διδασχλησόμενον μάθημα.

Ἄλλ' ἰδοὺ ἀφνης μετὰ τῶν σημειώσεων του παρετήρησε σχεδὸν τι . . . Ὁ Ἰωάννης δὲν ἐσχεδίαζεν ἀσχῆμα. Εἰκὼν γυναικεία ἐλθοῦσα τίς οἶδε πῶς, εὐρέθη ὑπὸ τὴν γραφίδα του. Τί ἤθελε μετὰ τῶν σημειώσεων τῶν νικῶν τοῦ Τουρένου τὸ κομψὸν ἐκεῖνο προσωπάκι; Ἄλλο καὶ τίς ἦτο; . . . Ἡ κυρία Σκῶτ ἢ ἡ μὲς Περσιβαλ; . . . Πῶς νὰ τὸ πληροφορηθῇ; . . . διότι ὅτι πολὺ ὁμοιάζον πρὸς ἀλλήλας! . . . Καὶ ὁ Ἰωάννης μετὰ πολλῶν πόνων καὶ μάχων ἐπανήρχετο εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ στρατάρχου Τουρένου.

Καὶ ὁ πατὴρ Κωνσταντῖος κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἀκριβῶς ὥραν γονυκλινῆς πρὸ τοῦ καρῶνου κλινιδίου του, ἐπεκαλεῖτο ἐξ ὅλης ψυχῆς τὴν θεῖαν ἀντίκληψιν ὑπὲρ τῶν δύο γυναικῶν, ὧν ἕνα διήλθε τὴν ἡμέραν ἐκείνην τοσούτων ἐφφροσύνας καὶ μακαρίας. Ἐδέετο τοῦ Ὑψίστου νὰ εὐλογῇ τὴν κυρίαν Σκῶτ ἐν τοῖς τέκνοις αὐτῆς, καὶ νὰ ἐξαποστείλῃ σύζυγον τῇ μὲς Περσιβαλ κατὰ τὸν πόθον τῆς καρδίας της.

Ἡ ιστορία αὐτῆς. Ἐγχεῖτο καὶ πεπαιδευμένος Ἕλλην, ἐν Μαυροβουνίῳ διατρέβειν, ἀποσιέλλει πρὸς ἡμᾶς τὴν κατωτέρω δημοσιευμένην μετάφρασιν τῆς ἐν τῇ περιώνυμῳ ἐκείνῃ χάρξ' εἰσαχθείσης νομοθεσίας ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος Δανιῆλ, μετὰ τινων προεισαγωγικῶν σημειώσεων περὶ τοῦ εἰσαγαγόντος αὐτὴν ἡγεμόνος καὶ τῶν κατοίκων ἐν γενεῇ. Τὴν μετάφρασιν ταύτην δημοσιεύσαμεν εὐχαρίστως ὡς λίαν ἰνδιαιτέρουσαν, καὶ ὡς ἀπεικονίζουσαν τὸν χαρακτήρα, τὰ αἰσθηματα καὶ τὸ ὄντως σπαρτιατικὸν πνεῦμα τοῦ λαοῦ ἐκείνου, περὶ οὗ τοσούτον κατὰ τοῦ; τελευταίου; χρόνου ἔλαμε λόγον ἢ φύγχερον ἱστορία. Σ. τ. Α.

Τὴν 23 Ἀπριλίου 1855 ὁ πρῶτος κομηκὸς ἡγεμὼν τοῦ Μαυροβουνίου Δανιῆλ, ὁ ἐν τῇ ἀποβάσει τοῦ Καττάρου δολοφονηθεὶς τὸν Ἀβγουστον τοῦ 1860, ἐδημοσίευσεν κώδικα τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικῶν δικαίου τῆς ἡγεμονίας. Ὁ νόμος οὗτος, ὅστις καθιερεῖ τὴν ἀπόλυτον μο-

ναρχίαν ὡς πρὸς τὸν ἡγεμόνα, τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν πολιτῶν, τῶν ὑπαλλήλων, τοῦ κλήρου, τὰς πρὸς κύρωσιν τούτων ποινικὰς διατάξεις, τὰ οἰκογενειακῶν, πραγματικῶν καὶ κληρονομικῶν δικαίων, συντεταγμένος ἀνευ τάξεως καὶ ἐπισημονικῆς διακρίσεως, εἰνε ὁ αὐστηρότερος τῶν νόμων, καθόσον γνωρίζω ἐκ τῶν νομικῶν μελετῶν μου. Ὁ σκοπὸς τοῦ νέου τούτου Δουκουργοῦ ἦτο ἡ συγκέντρωσις τῆς ἐξουσίας, ἡ ἐξαφάνισις, διὰ τῆς ἀπειλῆς τῶν βαδισμῶν καὶ τῆς ἐσχάτης ποινῆς, τῶν ἐγκλημάτων, καὶ ἡ διατήρησις τοῦ στρατιωτικοῦ πνεύματος πρὸς ἀμνην τῆς πατρίδος.

Τὸ Μαυροβούνιον ἐκυβερνάτο μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου 1851 παρὰ τῶν Μητροπολιτῶν (Βλαδίκαι). Ἡγεμόνος, ὁ τελευταῖος τῶν ὀπίων Πέτρος ὁ Β', ὁ ποιητῆς, ὀνήσκων, συνέστησε πρὸς τὸν λαόν του διάδοχον τὸν εἰκοσιπενταετη ἀνεψιὸν του Δανιῆλ, εὐρισκόμενον τότε ἐν Ῥωσσίᾳ. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Βλαδίκαι Πέτρος ἀπεπειράθη ν' ἀμφισβητήσῃ τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα τοῦ Δανιῆλ, ἀλλ' οὗτος, ἔλθων ἐκ Ῥωσσίας, καὶ ἐμφανισθεὶς εἰς τὸν λαόν, ἐγένετο δεκτός ὡς νόμιμος ἡγεμὼν, καὶ ἐγκατασταθεὶς, ἐξώρισε τὸν θεῖόν του καὶ τοὺς λοιποὺς ἀντιφρονούντας.

Ὁ Δανιῆλ δὲν ἔλαβε τὸ ἱερατικὸν σχῆμα, καὶ ἐκλήθη νὰ κυβερνήσῃ τὸν τόπον εἰς τὰς πλέον κρίσιμους περιστάσεις. Ἀφ' ἐνός ὁ μετὰ τῶν Ἀλβανῶν καὶ τῆς Τουρκίας βάρβαρος ἐκατέρωθεν πόλεμος ἐξηκολούθει πρὸ αἰώνων, εἰς δὲ τὰς ἐκ τούτου ἀνωμαλίας προσετίθεντο καὶ οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι μετὰ τῶν διαφόρων φυλῶν, τῶν χωρίων καὶ τῶν ἀτόμων, ἐνεκα τοῦ ἐθίμου τῆς ἐκδικήσεως τοῦ αἵματος, μέχρι τοῦδε ἐπικρατούντος ἐν Ἀλβανίᾳ, αἱ δηώσεις, ἡ ληστεία, αἱ ἐπιδρομαὶ εἰς τὰς ὁμόρους χώρας, καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης ἡ κλοπὴ καὶ πάντα τὰ συναφῆ ἐγκλήματα. Οὗτε σιὰ ὑπῆρχε τῆς Κεντρικῆς ἐξουσίας. Ὁ Δανιῆλ ἐσκέπη, ὅτι πρὸς σωτηρίαν τοῦ τόπου εἶχεν ἀνάγκη ν' ἀνυψώσῃ τὸ ἀξίωμα του, νὰ συγκέντρωσῃ τὴν ἐξουσίαν, καταβάλλων τοὺς αὐτοκεφαλούς ἀρχηγούς, καὶ νὰ καταστήσῃ τὸ κράτος τοῦ εὐνομούμενον, τὸν δὲ λαόν, εἰθισμένον νὰ σιδηροφορῇ, μάχῃται καὶ ἐγκληματῆ γηπεύθει, νὰ δαμάσῃ, ἐξημερώσῃ καὶ κυβερνήσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ καθοδηγήσῃ εἰς τὴν τήρησιν τοῦ στρατιωτικοῦ πνεύματος καὶ τῆς θεολογίας ὑπὲρ πατρίδος. Ὅθεν ἐδημοσίευσεν καὶ ἐξετέλεσεν αὐστηρῶς τὸν κώδικά του, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὰς περὶ κλοπῶν, ἀρπαγῶν, ἐκδικήσεων καὶ ἐπιδρομῶν διατάξεις, καὶ ἐπέτυχε καθ' ὁλοκλήριαν τὸν ἐπιδιωχθέντα σκοπόν.

Ἐν Μαυροβουνίῳ σήμερον ὁ ἡγεμὼν εἰνε ἀπόλυτος μονάρχης ὡς οὐδαὶς ἄλλος ἐν τῷ κόσμῳ, ὁ τόπος κυβερνάται δι' ὀλιγίστων ὑπαλλήλων, ἀνευ στρατοῦ ἢ χωροφυλακῆς, τῆρῶν

τάξιν παραδειγματικῆν, τὰ ἦθη ἐν καιρῷ εἰρήνης εἰνε ἡμερώτατα, καὶ τὸ στρατιωτικὸν πνεῦμα ἀκακίον πάντοτε. Πάντες οἱ Μαυροβούνιοι εἰνε ἀξιωματικοὶ ἢ στρατιῶται τῶν ταγμάτων, οὐδ' ἕβρον ἐκ τοῦ δημοσίου λαμβάνοντες, οὐδὲ τὴν τροφήν ἐν ἐκστρατείᾳ. Πρὸ τριῶν ἐτῶν ζῶν εἰς τ' ἄγρια ὄρη τοῦ Μαυροβουνίου, οὐδὲ βῆξιν μεταξὺ πολιτῶν εἶδον, οὐδὲ μεθύνοντα τινὰ, οὐδὲ κλοπὴν ἔμμελον διαπραχθεῖσαν. Καὶ ὀπλοφοροῦσι μὲν πάντες, μηδὲ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν ἐξαιρουμένου, ἀλλ' ὁ ὀπλισμὸς τῶν χρησιμεῖε ὡς στολισμὸς.

Πρὸ δεκαετίας ὁ Ῥάπτος νομικὸς Βόζιτς ἀσχολεῖται εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ νέου κώδικος κατὰ τὰς νεωτέρας ἰδέας καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ Μαυροβουνίου, ἀπερὸ ἐμελέτησεν ἐπὶ τόπου, πρὶν δὲ δημοσιεῖσθαι οὗτος, ὑποτίθεται ἐν ἰσχύϊ ὁ κώδικς τοῦ Δανιῆλ, ὅστις ὅμως εἰς τὰς πλείστας διατάξεις του μένει ἐν ἀχρηστίᾳ ἢ ἐτροποποιήθη. Ἡ μονομαχία π. χ. ἀπηγορεύθη. Οἱ νόμοι περὶ κλοπῆς δὲν εἰνε ἤδη τοσούτον αὐστηροὶ ὡς καὶ οἱ περὶ φόνων, διότι οὐδὲ κλοπαὶ οὐδὲ δολοφοναὶ συμβαίνουσι. Τὰ ἐγκλήματα τῆς ἐσχάτης προδοσίας καὶ τῆς προδοσίας τῆς πατρίδος εἰνε ἀγνώστα. Τῆς ἐκδικήσεως τοῦ αἵματος, τῆς ἀπαγωγῆς, τῶν ἐμπρησμῶν οὐδ' ἔχρη περιεσώθησαν. Οὐδεὶς Μαυροβούνιος παρυσιαζέται εἰς τὸ δικαστήριον ἤδη με λίθον εἰς τὸν λαίμῳ, οὐδὲ δαπανᾷ τὴν περιουσίαν του εἰς τὰς οἰκογενειακὰς ἐορτὰς ἢ λύπας.

Τὰ ἔθιμα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἰσχύουσι ἤδη, καὶ ὁ κώδικς τοῦ Δανιῆλ ὑφίσταται ὡς περιεργον μᾶλλον ἱστορικὸν μνημεῖον, καὶ ὡς τοιούτον τὸν καθιστῶμεν γνωστὸν εἰς τοὺς συμπολίτας ἡμῶν, τῆρῆσαντες τὴν τάξιν τοῦ πρωτοτύπου ἐν τῇ μεταφράσει.

24 Ἀπριλίου 1883. Ἐκ τοῦ Μαυροβουνίου.

ΚΩΔΙΚΕ ΔΑΝΙΗΛ

Πάντες οἱ Μαυροβούνιοι καὶ Βερδιανοὶ εἰσιν ἴσοι ἐνώπιον τῶν νόμων. Ἡ τιμὴ, ἡ ἰδιοκτησία, ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐλευθερία ἐκάστου εἰσιν ἀπαράβιαστοι. Μόνον δικαστικὴ ἀπόφασις δύναται νὰ κρίνῃ περὶ τούτων. Τὸ πρόσωπον τοῦ ἡγεμόνος εἰνε ἱερόν καὶ ἀπαράβιαστον. Οὐδεὶς δύναται δι' οἰουδήποτε λόγον, νὰ ἐπικρίνῃ τὰς πράξεις τοῦ ἢ νὰ προσβάλῃ τὸ πρόσωπον ἢ τὸν χαρακτήρα του. Ὁ παραβάτης τουφεκίζεται. Πάσαι αἱ περὶ θανάτου ἀποφάσεις δέον νὰ κυρῶνται παρὰ τοῦ ἡγεμόνος, ὅστις ἔχει, ὡς ἀρχῶν, τὸ δικαίωμα τῆς χάριτος. Οἱ δικασταὶ δέον νὰ ἴσιν ἀμερόληπτοί, ν' ἀκροῶνται τῶν διαδικῶν καὶ ν' ἀφίνωσιν εἰς ἕκαστον ἐλευθέρων τὴν ὑπεράσπισιν. Τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν, αἵτινες θὰ καταχωρίζωνται εἰς ἰδιαιτέρον βιβλίον, δὲν

πρέπει να δημοσιεύωσιν, εἰμὴ ἀφοῦ πεισθῶσιν ἐντελῶς, μετ' ἐπισταμένην συζήτησιν γεννησομένην, ἀπάντων τῶν διαδίκων. Ἐάν δικαστὴς ἀποδειχθῆ μεροληπτῶν, ἀπολύεται, καὶ πληρώνει πρόστιμον 150 ταλλήρων αὐστριακῶν. Ἐάν δικαστὴς ζητήσῃ ἢ λάβῃ δῶρα, διὰ τὴν ἀθώωσιν ἢ καταδικασθῆ ἀθῶον, ἀπολύεται, καὶ ὀφείλει, νὰ πληρώσῃ πρόστιμον 120 ταλλήρων, ἐξ ὧν 50 δίδονται εἰς τὸν καταγγέλλοντα. Ἐπίσης ὅστις ὑπόσχεται ἢ δίδει δῶρα εἰς τοὺς δικαστὰς φυλακίζεται ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα δι' ἑκάστον δουκάτον ὑποσχθέν ἢ δοθέν, καὶ δὲν δύναται πλέον, νὰ παραστῆ εἰς δικαστήριον. Τὸ δῶρον δημεύεται ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ταμείου. Ἐν διαφωνίᾳ τῶν δικαστῶν, ἰσχύει ἡ πλειονοψηφία, ἀλλ' ἕκαστος ὀφείλει νὰ δηλώσῃ, ἐπὶ ἑκρίνε κατὰ συνείδησιν. Ἐάν τις προσπαθῆ νὰ φέρῃ παραχρῆν ἢ διαφωνίαν εἰς τὰς διασκέψεις, ἀντικαθίσταται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ ἡγεμὼν δύναται ἐπίσης ν' ἀντικαθίστῃ τοὺς προστάτας καὶ τοὺς γέροντας τῶν χωρίων, οἵτινες τῷ φαίνονται ἀνίκανοι.

Οἱ δικασταὶ καὶ αἱ λοιπαὶ ἀρχαὶ διορίζονται ὑπὸ τῆς Σκουπζίνης, ὅπως ἀσχολῶνται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ κοινὸν καλόν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς ἄλλας ἐργασίας, εἰς τὸ ἐμπόριον ἢ τὰ ταξείδια. Ὁ καιρὸς τῶν ἀνήκει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, εἰς ἣν ἐκλήθησαν.

Ἐκαστος ὀφείλει νὰ σέβηται τοὺς γέροντας, προστάτας καὶ δικαστὰς. Ὁ συκοφαντῶν ἢ ὑβρίζων αὐτοὺς πληρώνει πρόστιμον δέκα ταλλήρων. Οἱ γέροντες, προστάτες ἢ δικασταὶ, οἵτινες προσβάλλουσι Μαυροβούνιον, πληρώνουσι πρόστιμον 20 ταλλήρων. Ὅστις συμφωνεῖ μετὰ τοῦ ἐχθροῦ ἵνα βλάψῃ τὸν τόπον, ἢ προσπαθῆ νὰ διεγείρῃ ἐπαναστάσιν, ἢ τοῦτο βεβαιούται παρὰ δύο μαρτύρων, τουφεκίζεται, καὶ ἕκαστος, ἀνακαλύπτων τὴν προδοσίαν, δύναται κατὰ τὸν φονεῦσιν. Ὅστις δὲν πράξῃ οὕτω, ἢ ἀπακρύψῃ τὸν ἔνοχον, τιμωρεῖται μετὰ τὴν αὐτὴν ποινὴν.

Ἐν καιρῷ πολέμου ἕκαστος Μαυροβούνιος ἢ Βερδιάνος ὀφείλει νὰ λάβῃ τὰ ὄπλα, ὅταν ὁ τόπος του ἀπειληθῆ ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν, καὶ νὰ βαδίσῃ κατ' αὐτοῦ. Ὅστις καθυστερήσῃ εἰς τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην (ἀτομον, φυλὴ ἢ χωρίον), θέλει ἀφοπλισθῆ, καὶ δὲν δύναται ἰσοβίως νὰ φέρῃ ὄπλισμόν. Θέλει ἀτιμωθῆ καὶ ὀφείλει πρὸς τοὺς ἄλλοις νὰ φέρῃ περίζωμα (ποδιῶν) γυναικῶς, διὰ νὰ καθιστῆ γνωστὸν, ὅτι δὲν ἔχει καρδίαν ἀνδρός. Ἐκαστος βοσβιδάς, προστάτης ἢ γέρον, ὀφείλει, ἅμα πληροφορηθῆ, ὅτι μέρος τῆς χώρας ἀπειλεῖται, νὰ καλέσῃ εἰς τὰ ὄπλα τοὺς ἀνδρας τοῦ διαμερίσματός του καὶ νὰ βαδίσῃ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ἐν καθυστερήσῃ, τιμωρεῖται μετὰ τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου ὡς προδότης.

Ἐάν ἡ Κυβερνήσις ἀποστείλῃ ἀρχηγούς, γέ-

ροντας ἢ σωματοφύλακας εἰς φυλὴν τινὰ ἢ χωρίον, ἵνα συλλάβῃ τινὰ, καὶ ἕτερος τὸν προστατεύῃ, οἱ ἀπεσταλμένοι συλλαμβάνουσι καὶ τοῦτον, καὶ, ἂν ἀνθίσταται, τὸν φονεύουσι. Ἄλλ' ὀφείλουσι νὰ προσέξωσι καλῶς μήπως φονεύωσιν ἀθῶον. Ὁ συντρέχων τινὰ ὅπως φουδικήσῃ, τιμωρεῖται μετὰ τὴν αὐτὴν τοῦ φυγοδικουμένου ποινὴν. Ἡ κλοπὴ, ἢ ληστεία καὶ ἄλλα ἐγκλήματα, ἐκτελούμενα εἰς τὰς γειτονικὰς χώρας, τιμωροῦνται ὡς ἂν ἐτελοῦντο ἐν Μαυροβούνιῳ. Οὔτε ἐν τῇ τουρκικῇ χώρᾳ ἐπιτρέπεται ἐν καιρῷ εἰρήνης ἢ ἐπιδρομῇ πρὸς λαφυραγωγίαν. Τὰ τοιαῦτα λάφυρα ἐπιστραφήσονται εἰς τὸν κύριόν των καὶ ὁ ἔνοχος τιμωρηθήσεται.

Πᾶς Μαυροβούνιος ἢ Βερδιάνος, ὅστις φονεύσῃ ἕτερον, χωρὶς νὰ ποικληθῆ, ἢ νὰ εὐλοῖσκαται ἐν καταστάσει ἀμύνης, τουφεκίζεται, καὶ δὲν δύναται νὰ ἐξαγορασθῆ. Ἐν δραπέτευσιν, κατὰσχεται ἡ περιουσία του καὶ πωλεῖται ὑπὲρ τοῦ δημοσίου. Ὁ τοιοῦτος δὲν δύναται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα, καὶ ὅστις τὸν ἀπαντήσῃ ὅπουδήποτε δικαιούται νὰ τὸν τουφεκίσῃ πάραυτα. Ὁ προστατεύων, ἀποκρῦπτων ἢ ὑπερασπιζόμενος τοιοῦτον, τιμωρεῖται ὡς ὁ ἔνοχος. Ὁ πληγῶν ἐν φιλονεικίᾳ τὸν ἀντίπαλόν του δι' ὄπλου ἢ μαχαίρας παραδίδεται εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπου θέλει ὀρίσει τίς ἦτον ὁ ἔνοχος, ὅστις καταδικάζεται κατὰ τὴν σπουδαιότητά τοῦ τραύματος εἰς φυλάκισιν ἢ πρόστιμον. Ἐάν τὸ τραῦμα ἐγένετο ἐκ προμελέτης ἢ ἐξ ἰδιοτροπίας, τὸ πρόστιμον διπλασιάζεται. Τὸ πρόστιμον διὰ τὸν ἀκρωτηριασμὸν τῶν χειρῶν ἢ τῶν ποδῶν εἶναι 100 ταλλήρα, διὰ τὴν ἀπώλειαν ἑνὸς ὀφθαλμοῦ ἢ διὰ τραῦμα τῆς κεφαλῆς 60 ταλλήρα. Ἐάν ὁ τραυματισμὸς ἐγένετο ἐν ψυχικῇ ὁρμῇ, ἄνευ προμελέτης, τὸ πρόστιμον ἐλαττοῦται κατὰ τὸ ἡμισυ. Ἐν τούτοις αἱ δαπάναι τῆς θεραπείας βαρύνουσι πάντοτε τὸν ἔνοχον. Ἐν Μαυροβούνιῳ κτυπήσῃ ἕτερον διὰ τοῦ ποδῶς ἢ τῆς κτυπηθῆσῃ πληρώνει πρόστιμον 50 δουκάτων. Ὁ προσβληθεὶς δύναται νὰ τὸν φονεύσῃ ἀτιμωρητῆ, ἀλλ' ὀφείλει νὰ τὸ πράξῃ πάραυτα. Ἐάν φονεύσῃ τὸν προσβαλόντα μετὰ μίαν ὥραν ἢ ἡμέραν, τιμωρεῖται ὡς ἀνθρωποκτόνος. Ὅστις ἀπειλεῖται παρ' ἑτέρου δύναται νὰ τὸν πληγώσῃ ἢ φονεύσῃ ἄνευ εὐθύνης. Ἐν περιπτώσει αὐτομάτου ἐκπυροκότησεως τῶν ὄπλων, ὁ κύριος τούτων ὑποχρεούται εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν δαπανῶν τῆς θεραπείας τοῦ τυχόν πληγωθέντος καὶ τοῦ προστίμου τοῦ ἐξ ἀμελείας τραύματος.

Ἡ ἐκδίκησις τοῦ αἵματος ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς. Μόνος ὁ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου καταδικασθεὶς φονεὺς θανατώνεται. Κατ' αὐδένα τρόπον οἱ συγγενεὶς αὐτοῦ δύναται νὰ πάθωσιν.

Αἱ μονομαχίαι ἐπιτρέπονται, ἀλλ' οἱ μάρτυρες δὲν δύναται νὰ λάβωσι μέρος, οὔτε ἕτερα πρόσωπα νὰ ἐλθωσιν εἰς βοήθειαν τῶν μονομαχοῦντων, ἐπὶ ποινῇ πρόστιμου 200 ταλλήρων.

Ὁ πυρπολὼν ἀκίνητον ἐκ πάθους ὀφείλει νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν ζημίαν καὶ καταδικάζεται πρὸς τοὺς ἄλλοις εἰς θάνατον. Ὁ βλέπων ἑαυτὸν ἀπειλούμενον ἐκ πυρκαϊῆς δύναται νὰ φονεύσῃ τὸν πυρπολοῦντα. Ἐν Μαυροβούνιῳ φονεύσῃ ἵππον, βοῦν ἢ ἕτερον ζῷον βλάπτοντα τὸν ἀγρόν του, καταδικάζεται εἰς πρόστιμον 10 ταλλήρων καὶ ἀποζημιώνει ἀναλόγως τὸν κύριον τοῦ ζῷου. Οἱ κύνες μόνος φονεύονται ὅταν προξενῶσι ζημίαν. Ἐν τῷ θραύσει ἀκουσίως τὸν ὄπλισμόν ἑτέρου, πληρώνει τὸ τρίτον τῆς ἀξίας. Ἐάν συμβῆ τοῦτο, ἐνῶ εἶχε τ' ἀλλότρια ὄπλα ὡς χρῆσιδάκειον, πληρώνει τὰ δύο τρίτα.

Ὅστις θέλει ν' ἀπαλλατρίωσιν ἰδιοκτησίαν του ὀφείλει νὰ ἐρωτήσῃ τοὺς συγγενεὶς καὶ φίλους του ἐνώπιον μαρτύρων ἂν δὲν ἦνε ἀγορασταὶ ἐν τῇ ὀρισεισῇ τιμῇ, καὶ, ἐν ἀποφατικῇ τούτων ἀπαντήσῃ, νὰ πωλήσῃ τὸ κτήμα του εἰς ὃν τινα θέλῃ, καθόσον ἕκαστος εἶνε κύριος τῶν πραγμάτων του, καὶ δύναται νὰ τὰ διαθέσῃ μετὰ τῶν ζῶντων ἢ καὶ διὰ διαθήκης. Ἐν διαδοχῇ ἐξ ἀδιαθέτου τὰ τέκνα κληρονομοῦσι ἐξ ἴσου. Ἐν ἡ μήτηρ ζῇ, ἔχει τὴν ἰσόβιον ἐπικαρτίαν, τῆς διανομῆς ἐπερχομένης μετὰ τὸν θάνατόν της, καὶ ἐν ἐνηλικιότητι τῶν τέκνων. Ἐάν ὦσιν ἀνήλικα τὰ τέκνα, ἐπίτροπος διαχειρίζεται τὴν περιουσίαν των μέχρι τῆς ἡλικίας 20 ἐτῶν.

Ὅταν κόρη ὑπανδρεύεται, δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ ἢ τὴν δοθησομένην παρὰ τῶν γονέων αὐτῆς ἐκούσιως προίκα. Οὐδὲν ἔχει δικαίωμα ἐπὶ τῆς κληρονομίας τοῦ πατρός της. Ἡ χήρα, ἐνόσω διατελεῖ ἐν τῇ χηρείᾳ, καρποῦται πάντων τῶν εἰσοδημάτων τοῦ συζύγου. Ἐάν ἐλθῇ εἰς δεῦτερον γάμον, λαμβάνει ἐτήσιον εἰσόδημα 10 ταλλήρων ἀλλ' ἂν κέκτηται τέκνα, λαμβάνει ἐτησίως δι' ἕκαστον ἄρρεν ἐν δουκάτον, καὶ δι' ἕκαστον θῆλυ ἡμισυ. Ἐν ἀποθάνῃ τις, χωρὶς ν' ἀφήσῃ τέκνα ἄρρενα, πᾶσα ἡ κληρονομία μεταβαίνει εἰς τὰς θυγατέρας. Τὰ ὄπλα του μόνον, ἂν δὲν διέθεσεν ἄλλως, κληρονομοῦσιν αἱ ἄρρενες συγγενεὶς του. Ἐν ἔχῃ ἀδελφὰς, λαμβάνουσιν αὐτὰ τὸ τρίτον, καὶ αἱ θυγατέρες τὰ δύο τρίτα. Ἐν ἡ κόρη, προικισθεῖσα, ἀποθάνῃ ἀκλήρος, ἢ προῖξ μεταβαίνει εἰς τοὺς ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ τοὺς ἐγγυτέρους συγγενεὶς της, οἵτινες κληρονομοῦσιν ἐν ἑλλείψει κληρονομίαν κατ' εὐθείαν. Ἐν ἐλλείψει κληρονομίαν, κληρονομεῖ τὸ δημοσίον.

Ἐάν τέκνον λησμονῇ τὸ πρὸς τοὺς γονεὶς ὀφειλόμενον σέβας, τιμωρεῖται κατὰ πρῶτον με πρόστιμον, ἐν ὑποτροπῇ με φυλάκισιν καὶ βα-

θδισμῶν. Ἐν καὶ οὕτω δὲν σωφρονῇ, ὁ πατήρ δικαιούται νὰ τὸ ἐξώσῃ τῆς οἰκίας.

Οἱ δημόσιοι φόροι δέον νὰ πληρώνωνται ἐμπροθέσμως. Ὁ ἀρνούμενος τὴν πληρωμὴν των τιμωρεῖται ὡς προδότης. Ὁ ἀποκρῦπτων μέρος τῆς περιουσίας του, ἐν καιρῷ τῆς βεβαιώσεως τῶν φόρων, ἀπόλλυσι τοῦτο. Οἱ ἀρχηγοὶ καὶ οἱ γέροντες δύναται νὰ ἐπιβάλλωσι πρόστιμον μέχρις ἑκκοσὶ ταλλήρων. Μεγαλειτέρου ποσοῦ πρόστιμον ἐπιβάλλει μόνον τὸ δικαστήριον, ὑπὲρ τοῦ δημοσίου πάντοτε.

Ὁ θεωρῶν ἑαυτὸν ἀδικῶς τιμωρηθέντα δύναται νὰ ἐκκαλέσῃ τὴν ἀπόφασιν ἐνώπιον τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου, ὅπου, ἂν δεχθῇ τὴν ἔφασιν, τιμωρεῖ τὰς ἐκδόσας τὴν ἐκκληθεῖσαν ἀπόφασιν ἄρχας διὰ τὴν ἀδικίαν των. Ἐάν αἱ ἀρχαὶ αὐταὶ ἰδιοποιηθῶσι τὰ ἐπιβληθησόμενα πρόστιμα, ἀντικαθίστανται καὶ πληρώνουσι εἰς τὸ δημοσίον τὸ πενταπλοῦν. Ὅστις εἰς τὸ μέλλον ἐμφανισθῇ εἰς τὸ δικαστήριον, φέρων λίθον εἰς τὸν λαμῶν, ἔνοχος ἢ ἀθῶος, θέλει τιμωρεῖσθαι διὰ σωματικῆς ποινῆς.

Πάντες οἱ κληρικοὶ ὀφείλουσι νὰ ἐπισκέπτονται κατὰ Κυριακὴν τὴν ἐκκλησίαν, νὰ τηρῶσι ταύτην καθαρὰν, καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικὰς κανόνας, καὶ νὰ διδάσκωσι τὸν λαὸν περὶ τῶν ἀγαθῶν τῆς θρησκείας. Ἐν ἀμελεῶσιν, ἀντικαθίστανται.

Τὰ διαζύγια, ἅπερ δὲν ἐπιτρέπει ἡ ἐκκλησία, ἀπαγορεύονται. Ὅταν Μαυροβούνιος θέλῃ νὰ νυμφεθῇ, δέον νὰ τὸ εἴπῃ τρεῖς ἡμέρας πρὶν εἰς τὸν ἱερέα, ὅστις ἐξετάζει τὴν μελλόνυμφον ἂν συναίνει. Ἐν αὐτῇ ἀποποιήσῃ, ὁ ἱερεὺς δὲν ἐκτελεῖ τὴν ἱεροτελεσίαν, ἐπὶ ποινῇ καθαιρέσεως. Ἐάν τις λάβῃ τὴν σύζυγον ἑτέρου, ἢ ἀπαγάγῃ κόρην, τὴν ὁποῖαν οἱ γονεὶς δὲν συναίνουσι νὰ τῷ δώσωσιν εἰς γάμον, ἐξορίζεται, καὶ τὰ κτήματά του δημεύονται. Ἄλλ' ἂν ἡ κόρη ὑπανδρεύθῃ ἐκούσιως, καίτοι τῶν γονέων μὴ συναίνουτων, αὐτὴ τε καὶ ὁ σύζυγός της μένουσιν ἀκαταδίωκτοι. Ἐάν Μαυροβούνιος ἀποπλανήσῃ νεάνίδα καὶ δὲν θέλῃ, νὰ τὴν συζευθῇ, πληρώνει 130 ταλλήρα πρὸς συντήρησιν τοῦ νόθου τέκνου, ὅπερ ἐνηλικιούμενον ἔχει τ' αὐτὰ δικαιώματα ὡς καὶ τὰ γνήσια τέκνα. Ἐν Μαυροβούνιῳ συλλάβῃ ἐπ' αὐτοφάρῳ τὴν σύζυγόν του μοιχαλίδαν, δύναται νὰ τὴν φονεύσῃ ὡς καὶ τὸν ἐραστήν της. Ἐάν γυνὴ τις ἀπειλήσῃ τὴν ζωὴν τοῦ συζύγου της, θανατούται. Ἐν ἀποδράσῃ, ἐξορίζεται διαρκῶς. Ἐν τις δὲν εἶναι εὐχαρῆς ἡμέρας ἐκ τοῦ γάμου του, δύναται νὰ χωρίσῃ τὴν σύζυγόν του ἀλλ' ὀφείλει νὰ προβλέψῃ περὶ τῆς συντηρήσεώς της, καὶ δὲν δύναται νὰ τὴν διαζευθῇ. Ἐν μετὰ τὸν χωρισμόν ἡ γυνὴ φέρεται ἀπρεπῶς, δὲν ὑπόχρεοῦται ὁ σύζυγός εἰς διατροφήν. Ἡ βρεφοκτονία τιμωρεῖται με θάνατον.

Ο συλλαμβανόμενος ἐπ' αὐτοφώρῳ κλέπτων τιμωρεῖται διὰ ραβδισμῶν 100, ἂν ἐκλεψὲν ὄπλα, 50 δι' ἓνα ἵππον ἢ βοῦν, 30 διὰ μόσχον ἢ δάμαλιν. Δι' ἐν πρόβατον καὶ ἄλλας κλοπὰς μικρὰς ἐν τῇ οἰκίᾳ ἢ τῇ αὐλῇ τιμωρεῖται δι' 20 ραβδισμῶν. Ὅστις φονεῖ τὴν κλέπτην, κλέπτουσα, λαμβάνει ἀμοιβὴν 20 ταλλήρων, ἀλλὰ δεῖον νὰ προσέξῃ νὰ μὴ φονεύσῃ ἀθῶον. Ἡ κλέπτουσα τὸν σύζυγόν τῆς γυνὴ τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν, ἐν ὑποτροπῇ διὰ ραβδισμῶν καὶ διαζυγίου, ἀπαγορευομένου αὐτῇ νέου γάμου. Ὁ ἱερέυσις τιμωρεῖται μὲ θάνατον. Μετὰ τὴν αὐτὴν ποινὴν τιμωρεῖται ὁ κλέπτων πολεμφοδία τοῦ κράτους, καὶ φέρων ταῦτα ἐκτὸς αὐτοῦ. Ὅστις, πρὸς χρηματισμὸν, ἐκ κουφότητος, ἢ φιλίας, φανερώσει μυστικὸν τοῦ Κράτους τιμωρεῖται μὲ πρόστιμον 150 ταλλήρων.

Αἱ ἀγροζήμια ἐκτιμῶνται παρὰ τῶν προύχοντων καὶ πληρώνονται παρὰ τοῦ ἰδιοκτῆτου τῶν ζῶων, ὅστις τιμωρεῖται καὶ ἄλλως, ἂν ἡ ζημία ἐγένετο ἐν γνώσει του.

Ὅστις διαταράσσει τὴν εἰρήνην τοῦ χωρίου τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἢ πρόστιμον 20 ταλλήρων. Ὁ θορυβῶν ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας μὲ 25 ταλλήρων.

Ὁ συκοφάντης τιμωρεῖται ὅσον ὁ συκοφαντηθεὶς, ἂν ἦτον ἐνοχος.

Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ἰδιώτας νὰ ἐορτάζωσι τὰς ἐορτὰς τοῦ ὀνόματός των, ἐπὶ ποινῇ πρόστιμου δύο ταλλήρων.

Τὸ ἰσχύον ἐστὶ ἔθιμον, νὰ κείρωσι τὴν κόμην καὶ πληγῶνους τὸ πρόσωπον κατὰ τὸν θάνατον συγγενούς, ἀπαγορεύεται διὰ τε τοὺς ἀνδράς καὶ τὰς γυναῖκας, ἐπὶ ποινῇ πρόστιμου δύο δούκατων.

Πᾶς φυγὰς, ὅστις πατήσῃ τὸ μάυροβουινῶτικὸν ἔδαφος, εἶναι ἀσφαλῆς καὶ ἀνενόητος, ἐνόσφ συμμορφοῦται μὲ τοὺς νόμους τοῦ τόπου. Οἰαδὴποτε ἐθνικότητος ἢ θρησκείας, ἀπολαμβάνει ἰσονομίαν.

Ἐὰν ἐγγλημὰ τι διεπράχθῃ ἐν καταστάσει μέθης, ὁ ἐνοχος τιμωρεῖται μὲ τὸ ἥμισυ τῆς ποινῆς. Ἀλλ' ἂν τοῦτο διεπράχθῃ κατὰ προσωπικοῦ ἐχθροῦ, ἢ τιμωρία ἐπέρχεται πλήρης.

Ὁ προκαλῶν τοὺς ἄλλους εἰς τὰ ὄπλα καὶ γινόμενος ἀφορμὴ νὰ χυθῇ αἷμα, τιμωρεῖται μὲ θάνατον. Ὁ συνεργὸς τούτου μὲ πρόστιμον 20 ταλλήρων. Ἐὰν δὲν ἐχυθῇ αἷμα, ὁ αὐτοεργὸς τιμωρεῖται μόνον μὲ πρόστιμον 20 ταλλήρων.

Οἱ κατὰδικοὶ ὑποχρεοῦνται εἰς δημοσίαια ἔργα.

Ἡ περὶ σοῦ ὑπόληψις τῶν ἀνθρώπων εἶνε ὡς ἡ σκιά σου: Ἄλλοτε μὲν προηγείται σου, ἄλλοτε δ' ἐπακολουθεῖ. Ἄλλοτε εἶνε μεγαλύτερα, ἄλλοτε μικρότερα σου.

ΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ ΖΥΘΟΠΟΤΟΥΝ

Λ.
Ζυθοποικαὶ φοιτητῶν ἑορταί.

Οἱ ἀργυροὶ γάμοι τοῦ διαδόχου τοῦ γερμανικοῦ θρόνου ἐορτάσθησαν πρὸ μηνῶν. Πρὸ πολλοῦ οἱ ἄνθρωποι ἐψάλλον, τὰ ἄρθρα ἐξηγητήθησαν, τὰ δῶρα ἐθαυμάσθησαν, ἢ ἐκθεσεῖς αὐτῶν ἐλθῆσαν, ὁ θόρυβος εἰρήσῃ καὶ πᾶς περὶ τῶν λαμπρῶν ἐορτῶν λόγος ἐξέλιπε. Καὶ ὅμως μάλιστ' σήμερον ἡ *Βασιλίσσα* δίδει εἰκόνας, ἀτεχνον ἰσως, ἀλλὰ πιστὴν, μιᾶς τῶν ἐορτῶν δι' ἣν ὁ γερμανικὸς λαὸς ἐξεδήλωσε τὴν πρὸς τὸν κληρονόμον τοῦ δαφνοπλέκτου στέμματος ἀγάπην του, ἐνῶ ἡ ἐορτὴ αὐτὴ εἶχε πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὸν Ἕλληνα ἀναγνώστην, μέλλοντα νὰ γνωρίσῃ ἀγνωστον αὐτῷ εἶδος ἐορτῶν τῆς εἰς τὰ γερμανικὰ πανεπιστήμια σπουδαζούσης νεολαίας.

Ἄν ἡ περιγραφή τῆς ἐορτῆς ταύτης καθυστέρησεν ἕκτοτε, ἰδοὺ ὅτι ἡ εὐκαιρία δὲν ἔλειψε νὰ τὴν καταστήσῃ καὶ πάλιν ἐπίκαιρον, καὶ προκειμένου νὰ παρατεθῇ σήμερον εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς *Βασιλίσσας* ἢ σκιαγραφία τοῦ Βερολίνου ζυθοποιοῦντος, ἢ τότε ἐν μέσῳ τῶν ἄλλων ἐορτῶν ἀπαραστήρητος σχεδὸν παρελθούσα ἐορτὴ τῶν φοιτητῶν, εὐρίσκει νῦν ἐνταῦθα πρωτεύουσιν θέσιν, διότι ζωηρῶς ἀναπτύσσεται τὴν νεολαίαν ζυθοποιοῦσαν. Οὕτω δὲ ὁ λίθος δὲν ἀπέριψαν οἱ τότε οἰκοδομοῦντες χρονογράφοι τῶν ἐπὶ τοῖς ἀργυροῖς γάμοις ἐορτῶν, δὲν τίθεται μὲν καὶ σήμερον πάλιν ἐπὶ κεφαλῆς οἰκίας, ἀλλ' ἀπλουστερα ἐπὶ κεφαλῆς ἀρθροῦ μόνον, δίδει ὅμως ζωὴν καὶ ἀρτιότητά εἰς αὐτά.

Ἄγνοοῦμεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες τί εἶνε φοιτητικὰ σωματεῖα, τί σύνδεσμοι φοιτητῶν καὶ τί ἐταιρίαι ἐπιστημονικαὶ φοιτητῶν. Παρ' ἡμῖν ἀρκεῖ ὅτι ὑπάρχουσιν ἐκδόμη καὶ γυμνασιακοὶ σύλλογοι συντελοῦντες εἰς τῆς νεολαίας τὴν ἀπομόρφωσιν. Ἐκείνη ὅμως ἡ ἀληθὴς ζωὴ τοῦ σφριγῶντος σπουδαστοῦ, τοῦ ἀσκούντος τὸ σῶμα ἐν ἀγῶσι ποικίλοις καὶ τὸ πνεῦμα ἐν ἐπιστημονικαῖς συζητήσεσι, τοῦ ἐκτρέχοντος εἰς ἐξοχὰς καὶ ἀναπνέοντος ἀέρα καθαρὸν, τοῦ μυσουργούντος καὶ καλλιτεχνούντος, τοῦ ξιφωμαχούντος διὰ τὸ τίποτε καὶ εὐθυμούντος μὲ τὸ τίποτε, τοῦ σύροντος πανταχοῦ τὴν νεότητά του καὶ τὸ πῦρ τῶν αἰσθημάτων καὶ διαχύνοντος περὶ αὐτοῦ πνεῦμα γοργόν καὶ γέλωτα φαιδρὸν, εἶνε ἀγνωστος ἐν Ἑλλάδι. Οἱ ἐν Ἀθῆναις φοιτῆται γνωρίζουσι τὸ καφεῖνον καθ' *Βυζαντίου* καὶ θαπτόνται ἐν αὐτῷ δι' ἕλης τῆς ἡμέρας, ἀναπνέοντες ἀέρα γαργυλῶν καὶ συνωστίζόμενοι περὶ σφαιριστήριον ἢ ρυπαρὸν τι τάβλιον καὶ τὸ πολὺ ἀποτελοῦσι μέρος ἐνός τῶν ἀπειραριθμῶν συλλόγων, ὅπου ἀναγινώσκοντες

αἱ κοινότεραι σφραγαὶ ἢ ἀναπτύσσονται αἱ χυδαιότεραι ραβδιουργαὶ πρὸς τῆς προεδρείας τὴν κατάληψιν.

Διὰ τοῦτο δευτέρον προσκλητήριον ὅπως λάβω μέρος εἰς ζυθοποτικὴν ἐορτὴν (*Fest-Commers*) ἢ τὰ ἀπανταχοῦ τῆς Γερμανίας σωματεῖα φοιτητῶν ἐτέλουν τῇ 8 Φεβρουαρίου (ν) ἐν Βερολίνῳ πρὸς τιμὴν τοῦ ἐορτάζοντος τοὺς ἀργυροῦς τοῦ γάμου διαδόχου τοῦ γερμανικοῦ στέμματος, ἔπεισα ν' ἀποδεχθῶ τὴν πρόσκλησιν, μᾶλλον ἐκ περιεργίας, ἢ ἐξ ἐλπίδας, ὅτι ἐκεῖ θὰ εὐρίσκον ἀξίον τι σπουδῆς. Οἱ φοιτῆται τελούντες τὴν ἐορτὴν ταύτην ἀπένεμον τιμὰς εἰς ἀρχαῖον φοιτητὴν, διατελέσαντα μέλος σωματείου φοιτητῶν, ἀκούσαντα ἄλλοτε τοὺς καθηγητὰς ἐν ταῖς αὐταῖς αἰθούσαις, ἐν αἷς σήμερον τοὺς ἀκούουσιν οὗτοι, εἰς ἀρχαῖον γνώριμον τῶν αὐτῶν πανεπιστημιακῶν ἐδωλίων, διασχίσαντα τοὺς διαδρόμους τοῦ Πανεπιστημίου μὲ τὸ δερμάτινον τοῦ φοιτητοῦ χαρτοφυλάκιον ὑπὸ μάλης, πίνοντα πολλακίς μετ' αὐτῶν ζῦθον, καὶ τὴν γραφικὴν τῶν Γερμανῶν καπνοσύριγγα παρὰ ἡμικενωθὲν πατήριον καπνίσαντα, φορέσαντα ποικιλόχρουν πιλίδιον καὶ ταινίας μὲ τὰ σύμβολα τοῦ σωματείου εἰς ὃ ἀνήκε. Διότι ὁ ἐν τρισὶ πολέμοις στρατηλάτης, μισοπόλις πάππος, διάδοχος ἐξεπαιδευθὴ ὡς ὄλοι οἱ Γερμανοὶ καὶ ἔζησε τὸν σπουδαστικὸν βίον ἐν διάγει πᾶσα ἡ γερμανικὴ νεολαία, τὸν πλήρη ἀδελφότητος καὶ τρυφερὰς στοργῆς, οὐχὶ μόνον μεταξὺ τῶν φοιτητῶν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ μεταξὺ τούτων καὶ τῶν καθηγητῶν, τοῦ ὁποίου τὴν εἰκόνα μόνον ἐν Γερμανίᾳ δύναται τις ν' ἀπολαύσῃ.

Κατὰ τὴν ὀρισμένην ὥραν ἀφικόμενος εἰς τὴν κολοσσαίαν διαστάσεων αἴθουσαν τοῦ *Tivoli*, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ τελεσθῇ ἡ ἐορτὴ. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀπεράντου αἰθούσης ὑψοῦτο ἐξέδρα προωρισμένη διὰ τὴν διευθύνουσαν τὰ τῆς τελετῆς ἐπιτροπήν, ἣν ἀπετέλουν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν σωματείων, εἰς ἐξ' ἐκάστου. Τὴν ἐξέδραν ἐκάλυπτεν ὑφασμὰ ἐρυθρὸν μετὰ χρυσῶν κροσσῶν καὶ ἐκόσμων ὅπισθεν αἱ προτομαὶ τοῦ διαδόχου καὶ τῆς συζύγου του ἐν μέσῳ σημαίων, δαφνῶν, ἀνθέων καὶ στεφάνων ἐπαργύρων. Αἱ ὑπὸ τὴν ἐξέδραν τραπέζαι ἦσαν ὀρισμέναι διὰ τοὺς καθηγητὰς καὶ τοὺς ἄλλους προσκεκλημένους δημοσιογράφους ἢ λογίους, μακρὰ δὲ σειραὶ τραπέζων ἐπεφυλάσσοντο διὰ τοὺς φοιτητὰς. Πρὸ τῆς θέσεως ἐκάστου ἕκειτο ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ πρόγραμμα τῆς τελετῆς καὶ φυλλάδιον περιέχον τὰ ψαλλόμενα ἄσματα. Αἱ δύο δὲ κορυφαὶ ἐκάστης τραπέζης ἦσαν προωρισμέναι διὰ τοὺς ἐκλεγμένους ὑφ' ἐκάστου σωματείου ἀντιπρόσωπους κοσμητοράς, οἵτινες

ἔφερον πᾶσαν αὐτῶν τὴν ἐπίσημον στολήν, φράκον μέλαν σύνθηρες καὶ πιλίδιον χρυσοκέντητον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ταινίαν περὶ τὸ στήθος μὲ τὰ ἰδιαίτερα χρώματα τοῦ σωματείου ἐκάστου καὶ κονκάρδαν ἐπ' αὐτῆς, ζῆφος μακρὸν ὡσεὶ μεσαιωνικὸν καὶ λευκὰ χειρόκτια θωρακοφόρου μέχρις ἀγκῶνος σχεδὸν ἐξικνούμενα.

Διεσπαρῶντο λοιπὸν αἱ ποικιλόχρωμοι ταινίαι τῶν σωματείων ἐν τῇ αἰθούσῃ καὶ τὰ συνθήκη ἐνδύματα τῶν ἄλλων φοιτητῶν, τῶν οὕτω ἀνεπισήμως ἐλθόντων, ἢ τῶν ἡμιεπισήμως μὲ μόνον τὸ πιλίδιον τοῦ σωματείου τῶν. Καὶ εἰς τὸν συναθισμὸν καὶ τὴν κίνησιν πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς οἰκείας θέσεως ἀπετέλειον πόλντες μάζαν συμπαγῆ κινουμένην πρὸς τ' ἄνω ἢ κάτω καὶ κυματίζουσαν, ἀμορφον σχεδὸν ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς καὶ ἐξ ἧς οὐδὲν τις ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ ἄλλο ἢ τὴν ἐκ τῶν πιλιδίων καὶ τῶν ἀσκεπῶν κεφαλῶν ποικιλόχρωμον ἐπιφάνειαν. Καὶ ἂν τις ἐπεχειρῆ νὰ παραβάλλῃ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτὴν πρὸς ἀνθοδέσμην ἀνθέων φαντασιωδῶν, ἤθελε βεβαίως παρατηρήσει ὅτι τὴν ἀνθοδέσμην αὐτὴν ὡς θέλγειν τρίχαπτον περιέβαλλον αἱ ἐν τοῖς θεωρείοις κυραὶ. Ὁμοιογενεῖον ὅμως ὅτι τὸ ἐπίχρῳ ἐκεῖνο τρίχαπτον ὅσον καὶ ἂν ἦτο ἀφθονον καὶ πλούσιον, ἀδύνατον ἦν νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ πληθυσμοῦ, οὕτινος τὸ ἥμισυ τοὐλάχιστον εἶχε τὴν ἀπαίτησιν ἔχει μόνον νὰ θαυμάσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ θαυμάζῃται. Καὶ συνεκρούοντο λοιπὸν βλέμματα μεταξὺ τῶν ἄνω καὶ τῶν κάτω, καὶ ἡμιλλῶντο φιλαρέσκειαι ἐτερογενεῖς. Καὶ ἂν ἄνω ἠδύνατο τις νὰ συλλάβῃ μείδιμα ὅπισθεν ἀνεπτυγμένου ριπιδίου, ἢ ἐπιδιόρθωσιν ἐπαγαστατησάσης ταινίας, ἢ τακτοποίησιν ἀπειθοῦς βοστρύχου, κατὰ ἠδύνατο τις νὰ ἴδῃ, πρὸ πάντων μεταξὺ τῶν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν τραπέζων ἐπισήμων ταινιοφόρων καὶ σπαθοφορούντων φοιτητῶν, γενικὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ καλλωπισμοῦ ἀπροκαλύπτως ἀματῆ καταλήψῃ τῆς θέσεως ἐνεργουμένην. Ἐ' ἐδῶ μὲν ἐτακτοποιοῦντο αἱ πτυχαὶ τῆς πλατείας περὶ τὸ στήθος κίνινας, ἐκεῖ δὲ διὰ τῶν ἀναπόσπαστων σχεδὸν ἐκ τῶν θυλακίων τοῦ Γερμανοῦ μικρῶν ψηκτρῶν ἐτίθεντο ὑπὸ κράτησιν αἱ ἀνυπότακτοὶ τρίχες τῆς ὀπισθίου χωρίστρας τῆς κόμης, καὶ ἀπατῶν κεφαλῆς τῆς μεμυρωμένη καὶ στίλβουσα, μάλισ δὲ κρατούσα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τὸ μικροσκοπικὴς σχεδὸν περιφερείας πιλίδιον, προσεπάθει ν' ἀνεγερθῆ πρὸς τὰ θεωρεῖα καὶ ν' ἀτενίσῃ ἐκεῖ μὲ τὴν συμπαθεστέραν τῶν ὀφθαλμῶν ἔκφρασιν, χωρὶς οὕτε τὸ ἐταμύροπον πιλίδιον νὰ μεταβάλλῃ θέσιν, οὕτε τῆς χωρίστρας ἢ ἀπαράμιλλος τάξις νὰ σαλευθῇ.

Τὸ περιφερόμενον πλῆθος ὀλονέν ἐμειούτο, ἐκάστου ἀνευρίσκοντος τὴν πλησίον τῶν φίλων του. θέσει ἢ ἐπιτυγχάνοντας τὴν ἀπάναντι τῆς φίλης του. Καὶ ὅταν πάντες οἱ κινούμενοι κατεσάλαξαν ἐπὶ τῶν καθισμάτων, ἠδύνατό τις ν' ἀριθμῆσθαι τρισχιλίους συμπότας περὶ τὰς ἐπιμήκεις τραπέζας καὶ ἰσάριθμα ἀφρίζοντος ξανθοῦ ζύθου ποτήρια ἐπ' αὐτῶν. Περὶ ἐκάστην τράπεζαν ἀνταλλάσσονται αἱ πρὸς ἀλλήλους αὐτοπαρουσιάσεις τῶν παρακαθημένων καὶ περὶ τὰ ὅσα μου βομβοῦσιν αἱ φράσεις:

- Mein Name ist Müller!
- Mein Name ist Schultz!
- Mein Name ist Meyer!
- Mein Name ist Pilsch!

Ἐκ τῆς τρεῖς ἰσχυροὶ κτύποι διὰ τοῦ πλατύτος τοῦ ξίφους ἐπὶ τῆς ἐξέδρας καὶ φωνῇ διατόρος σιγὴν ἐπιτάσσουσα μοι ἐλάουσι πρὸς τὰ ἐκεῖ τὴν προσοχὴν. Βλέπω δὲ συγχρόνως πόντας τοὺς ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν τραπέζων κοσμητόρας ἐγειρομένους ὀρθοῦσιν καὶ ἀνασπῶντας τὰ ξίφη καὶ ἀποθέτοντας αὐτὰ κατὰ μῆκος τῆς λεπίδος ἐπὶ τῶν τραπέζων, ὡς ἤδη εἶχον πράξει πάντα τὰ ἐπὶ τῆς ἐξέδρας μέλη τῆς ἐπιτροπῆς. Ἡ μουσικὴ πληροῖ τὴν αἴθουσαν τοῦ μέλους τοῦ γερμανικοῦ ἔθνους, ἐν διαδέχονται πάλιν οἱ τρεῖς κτύποι διὰ τοῦ ξίφους τοῦ προέδρου, ὑφ' ἀπάντων νῦν τῶν ἐν τῇ αἴθουσῃ σπαθοφόρων ἐπαναλαμβάνοντο. Σιγῇ ἀμέσως βαθεῖα ἐπικρατεῖ καὶ ἐν μέσῳ αὐτῆς ὁ πρόεδρος ἀναγινώσκει τηλεγράφημα τοῦ διαδόχου ἐκφράζοντος τὰς θερμὰς αὐτοῦ εὐχαριστίας τῇ ὁμηγύρῃ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ, καὶ δηλοῦντος ὅτι ἐνεκα τοῦ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ θεοῦ του προσφάτου πένθους ἐν τῇ αὐτῇ δὲν δύναται νὰ παρευρεθῇ μεταξύ τῶν ἀγαπητῶν αὐτῶ φοιτητῶν. Εὐθὺς δὲ φέρει πρόποσιν ὑπὲρ τοῦ ἑορτάζοντος ζεύγους ὁ πρόεδρος καὶ τὰ ποτήρια ἐκκενοῦνται ἐν ῥυθμῷ.

Ἐν ῥυθμῷ, δὲν εἶνε ἀνάρμοστος ἡ φράσις ἐνταῦθα. Διότι ἡ ἐκκένωσις τῶν ποτηρίων γίνεται διὰ προσταγμάτων κατὰ τὸν ῥυθμὸν περιέρχον καὶ ἀξίον ὄντως περιγραφῆς.

— Ad exercitium Salamandri, κράζει ὁ πρόεδρος ἐγείρων τὸ ποτήριον, ἐνῶ πάντες ὀρθοῖσι τὸν μίμουσινται.

— Eins, zwei, drei, προσθέτει ῥοφῶν ἀματῶ τελευταίῳ προσταγμάτων τὸν ζύθον, πάντων τὸ αὐτὸ ποιοῦντων.

— Eins, zwei, drei, ἐπαναλαμβάνει ἀποθέτων τὸ ποτήριον ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐνῶ ἡ ἀριθμῆσις ἐπαναλαμβάνεται ἐν χορῷ καὶ αἱ κινήσεις ὁμορρυθμῶς ἐκτελοῦνται.

— Eins, zwei, drei, καταλήγει ὁ πρόεδρος ἀργὰ προφῶρων ἕκαστον ἀριθμὸν καὶ κροταλίζων τὸ ποτήριον ἐπὶ τῆς τραπέζης, εἰς ἀμφοτέρω ὑφ' ἀπάντων ἀκολουθούμενος, καὶ οὐ-

τω τῆς αἰθούσης πληρουμένης δαιμονίου βορῆου. Πάντες δὲ κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν τοῦ τελευταίου ἀριθμοῦ κροτοῦσι τὸ ποτήριον παταγωδῶς ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὡσεὶ ἐνεπήγνυον αὐτὸ ἐπ' αὐτῆς καὶ οὕτω ὁμόχρονος γδοῦπος ἐπισφραγίζει τὴν πρόποσιν.

Ἄλλ' ἤδη τὰ ποτήρια καὶ ἀνευ προσταγμάτων ἐκκενοῦνται ἀλλεπαλληλα, ἡ δὲ δεκάτη ὥρα τῆς νυκτὸς ἐσήμανε καὶ τὸ μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ἀπηγορευμένον κάπνισμα ἤρξατο. Βόμβος ὁμιλιῶν περὶ τὰς τραπέζας ἐγείρεται, διακοπτόμενος εἰς σιγὴν ἀκαριαίαν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὑπὸ τῶν τριῶν ἐκείνων παταγωδῶν κτυπημάτων, τὰ ὅποια ὑφ' ὧν τῶν σπαθοφόρων ἐκάστοτε ἐπαναλαμβάνονται, ὅπως παραγγέλωσι τὴν ἐν τάξει ἐκτέλεσιν τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ προγράμματος. Ἐἴτε λοιπὸν ἡ μουσικὴ πρόκειται νὰ ἠχησῇ, εἴτε σαλαμάνδρεις πρόποσις ν' ἀπαγγελθῇ, εἴτε ἄλλο νὰ ψαλλῇ, τὰ ξιφακτυπήματα πάντοτε ὅλ' προηγηθῶσιν ἐκκοφαινόντα. Καὶ ὅχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἕκαστον μέρος τοῦ προγράμματος καὶ ἐκάστη στροφή ἄματὸς προαγγέλλεται ὑπὸ τοῦ προέδρου με φωνὴν στενοτορίαν.

— Τώρα ἐρχεται πρόποσις ὑπὸ τοῦ κυρίου Α.

— Τώρα ἐρχεται ἡ μουσικὴ.

— Τώρα ἐρχεται ἡ πρώτη στροφή τοῦ τρίτου ἄματὸς.

Καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ἴδου πῶς διεξάγεται ἡ ἑορτὴ, ἐνῶ οἱ μὲν καπνοὶ τοῦ ζύθου ἀναβαίνουσιν εἰς τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, οἱ δὲ καπνοὶ τῶν σιγῶν περιβάλλουσιν αὐτὰς ἐξωθεν καὶ αἰωροῦνται κατὰ νύμφη ὑπὲρ αὐτάς.

Ἄλλω δὲ κ' ἐγὼ ἐκάστοτε μετὰ τῶν ἄλλων τὰ ὄρατα τῶν σπουδαστῶν ἄματὰ ἀκολούθῶν τὸ μέλος, καὶ... τὰ διὰ ξιφοκρουσίων προσταγμάτων. Καὶ μοι ἐμβάλλουσι παραδοξὸν εὐθυμίαν αἱ ἀγνωστοὶ μοι μελωδίαι καὶ τῆς διασκεδάσεως τὸ καινοφανές. Ἄλλ' ὅσον ἀγνωστὰ καὶ ἂν εἶνε δι' ἐμὲ τὰ ἄματὰ ἐκεῖνα, οὐδαμῶς κωλύομαι τοῦ νὰ ψάλλω κ' ἐγὼ μετ' ἄλλων τοῦ λαρυγγῆ μου τὴν δύναμιν,

Sind wir vereint zur guten Stunde ein starker deutscher Männerchor...

ἵσως ἵνα δεῖξω ὅτι περιλαμβάνομαι κ' ἐγὼ εἰς τὸν Starcken Männerchor, ὡς ψάλλω κατόπιν τὸ φακιδρὸν ἄσμα:

Preis ist der Bursch.

οὐχὶ μόνον παρασπυρόμενος ὑπὸ τῆς γλυκύτητος τοῦ μέλους, ἀλλὰ καὶ ὑπακούων εἰς τὰ

ἔμφυτα τοῦ Ἑλληνος συγκινομένου ὁσάκις ἀκούει τὴν λέξιν ἐλευθερός καὶ ὅλα τὰ ἐξ αὐτῆς σύνθετα καὶ παράγωγα.

Καὶ ὅμως διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν σοβαρώτερον, ὁμολογήσωμεν ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ συγκινηθῇ τις ὅταν βλέπῃ τὴν γερμανικὴν νεολαίαν ἐν αὐτῇ τῇ κορυφῶσει τῆς εὐθυμίας εἰς πᾶν ἄσπιδά της ὑμνοῦσαν πατρίδα καὶ ἐλευθερίαν, ἰσχυρὴν καὶ τιμὴν, νίκην κατ' ἐχθρῶν καὶ ὅπλων δόξαν. Ἄς μὴ φανῇ λοιπὸν παράδοξον ὅτι ἤμην πλήρης ἐνθουσιασμοῦ ἐγὼ ὁ συνειδημένος ν' ἀκούω τὸ:

Δεκαπέντε τῆς ἡμέρας σιναπὴ, σιναπὴ...

ἢ τὰ ἄλλα ἐκεῖνο:

Ἰτάσου δε πρῶτα νὰ γυμνασθῶμε νὰ ἰδῆ; οἱ Ἕλληνες πᾶς πολεμοῦμε...

τὰ ὅποια ἐγεννήθησαν ἐν ἡ ἐποχῇ πᾶσα σχεδὸν ἡ ἐλληνικὴ νεολαία ἦτο εἰς τὰ ὅπλα, ἵνα ἀποδείξῃσι τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τὴν κατὰ πτωσιν οὐδὲ ξενισθῆτω τις ὅτι ἐθαύμαζον νῦν τὴν εὐθυμοῦσαν γερμανικὴν νεολαίαν, ἥτις δὲν ἐλησμονεῖ μὲν εἰς τὰ ἄματὰ της νὰ ψάλλῃ καὶ τὸν ἔρωτα καὶ τὸν οἶνον, ἀλλ' ἐψάλλε συγχρόνως καὶ τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἀνδρικὴν ῥώμην, καὶ ἀφιέρου τοὺς γλυκυτέρας τοῦ ἄματὸς αὐτῆς τόνους εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Ῥήνου καὶ τῆς πατρίδος τὴν φρουρήσιν. Ὡς, βεβαίως ἐνεθουσίαν μεταξύ τοιαύτης νεολαίας καὶ ἠθύμου πλειότερον τῶν ἄλλων, διότι προσπαθῶν νὰ λησμονῆσῃ τὴν νεολαίαν τῆς πατρίδος μου.

Νῦν ἀγγέλλει ὁ πρόεδρος, μετὰ τὰς στερεοτύπους ξιφοκρουσίας, ὅτι ὁ πρῶτος τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου ἔχει τὸν λόγον. Ὑποσχάμενος ἀνέρχεται τὴν ἐξέδραν ὁ περιπυτός φυσιολόγος du-Bois-Reymond, οὗτινος ἡ εὐγλωττία εἶνε ἐφάμιλλος τῆς φήμης καὶ ἐπιστημονικῆς δόξης. Τὴν πολιὰν ἀλλὰ ζωηρὰν μορφήν του καὶ τὸ ὑψηλὸν καὶ ἐκφραστικὸν του μέτωπον περιβάλλει δι' ἀγλῦος ὁ ἐν τῇ αἰθουσῇ περιδινόμενος καπνός, ἐκεῖνος δὲ φέρων περὶ τὸν λαιμὸν καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους ἀνητημένα ἐν περιδερμαίῳ τὰ σήματα τοῦ ἀξιωματὸς του, ἐρεῖδων δὲ τὰς χεῖρας ἀμφοτέρως ἐπὶ τῆς ἐξέδρας, ὁμιλεῖ μετ' ἀνθρῶ λόγον ἀπαράμιλλα καὶ πατριωτισμὸν πρὸς αὐτὰ ἀμιλλώμενον. Ἀφοῦ ἐξεθείασε τὸν σύνδεσμον τῶν Γερμανῶν φοιτητῶν εἰς οὗς ὤφειλετο ἡ ἑορτὴ, ἀφοῦ ὁμίλησε περὶ τῶν γερμανικῶν πανεπιστημίων, μέχρι τοῦ πρώτου ἰδρυθέντος ἀναδραμῶν καὶ ὑπέμνησε πόσον συνεβάλλοντο αὐ-

τὰ εἰς τῆς Γερμανίας τὸ μαγαλεῖον, ἢ μὴ λησμονήτε, εἶπεν, ὅτι ἀνευ παιδείας ἀληθοῦς οὔτε ἰσχύος, οὔτε δόξα ὑπάρχει. Καὶ ἐξέδραμε μέχρις Ἀθηνῶν καὶ Ῥώμης ἵνα τὸν λόγον του ἐπιφράσῃ, κοσμήσας διὰ φράσεων ἐνθουσιωδῶν τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος. Οὐχὶ λοιπὸν ὑπὲρ τοῦτου ἡ ἐκείνου τοῦ πανεπιστημίου, εἶπεν, εἶδει νὰ φέρω πρόποσιν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ πανακαδημίου, τῆς ἰδεώδους ἐκπαιδεύσεως τῶν γερμανικῶν πανεπιστημίων ἐν συνόλῳ ἀλλὰ συνήλθομεν ἐδῶ διὰ νὰ ἑορτάσωμεν ἄλλην ἑορτὴν ἢ ἀναμνησθῶμεν λοιπὸν ὅτι ὁ διάδοχος τοῦ γερμανικοῦ θρόνου, ὅστις ἐφοίτησεν εἰς τὰ πανεπιστήμιά μας, ὡς ἡμεῖς, ἐφθασε καὶ εἰς τὰ ἀνώτατα τῶν ἀκαδημαϊκῶν ἀξιωμάτων, καὶ σήμερον εἶνε πρῶτος τοῦ πανεπιστημίου τῆς Καϊνιξβέργης, καὶ ἄς προτίμωμε ὑπὲρ αὐτοῦ. Σὺς καλῶ λοιπὸν εἰς ἀνευφημίαν ὑπὲρ τοῦ πρυτάνεως τοῦ πανεπιστημίου τῆς Καϊνιξβέργης, τοῦ πρίγκιπος Φρειδερίκου Γουλιέλμου τῆς Πρωσίας, διαδόχου τοῦ γερμανικοῦ θρόνου.

Τοιοῦτος περίπου ἐν ὀλίγοις ὑπῆρξεν ὁ ὁρατὸς λόγος τοῦ σοφοῦ πρυτάνεως, ἐν ἐπισηκολούθησαν ἐπευφημίαι ζωηρόταται καὶ πρόποσις ἄλλη ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦτου. Οἱ πλείστοι δὲ τῶν φοιτητῶν παρήλασαν πρὸ αὐτοῦ καὶ προέπιον εἰς ὑγείαν του, συγχαροῦσάντες μετ' αὐτοῦ τὸ ποτήριον, ἢ ἀνυψώσαντες μόνον αὐτὸ κατὰ τὸ γερμανικὸν ἔθος.

Εἰς ἐμὲ δὲ τὸν Ἕλληνα, ὅστις εἶδον εἰς τὴν πατρίδα καλλιγῆτος συνεπεχομένους μεθ' ἐνὸς μόνου φοιτητοῦ καὶ μὴ προσκαλοῦντας τοῦτον νὰ καθίσῃ παραπλευρῶς αὐτῶν ἐν τῇ ἀματῇ, ἀλλ' ἀφίνοντας αὐτὸν νὰ καθῆται ἀπέναντί των, ἡ πατρικὴ αὐτῆ τοῦ περιδρόμου ἐπιστήμονος προσήνεια μετ' ἐμὲ φέρει ἐκ χαρᾶς. Συνήγαγον ὅλας μου τὰς δυνάμεις — τὰς ἐν τῇ γερμανικῇ γλώσσῃ — καὶ πλησιάζας μετὰ τὸ ποτήριον ἀνὰ χεῖρας ἐμμήθημι τοὺς προηγηθέντας ἐμοῦ καὶ προέπιον κ' ἐγὼ ὑπὲρ αὐτοῦ διὰ φράσεων λίαν θερμῶν καὶ δι' ὀλιγωτέρων, ἐφ' ὅσον ἦν δυνατόν, σφαλμάτων λεχθεισῶν, φροντίσας νὰ παρεμβάλω τὴν ἐθνικότητά μου.

— Εἰς ὑγείαν ὑμῶν, μοι ἀπήντησεν Ἕλληνας ἵνα εἶπω, σφίγγων τὴν χεῖρά μου δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν του καὶ ἐκκενῶν τὸ

Χρονολογικὴν αἰρᾶν πότε ἰδρῶθη ἕκαστον τῶν ἐν Γερμανίᾳ πανεπιστημίων:
 Καϊνιξβέργης 1380—Βυρτσβούργου 1407—Λειψίας 1409—Ροστόκης 1419—Τυβίγγης 1447—Γρατσοβόρδης 1456—Φραϊσβούργου 1457—Μονάχου 1472—Βρεσλάου 1506—Μαρβούργου 1527—Καϊνιξβέργης 1544—Ἰέννας 1558—Γείσσην 1607—Κιέλου 1665—Κάλλης 1697—Γοττίνης 1737—Βεργίνης 1743—Μόναχου 1786—Βερολίνου 1810—Βόννης 1818—Στρασβούργου 1872.

1. Διὰ τοὺς περιέργους τῶν ἀναγνωστῶν ἰδοὺ κατὰ

ποτήριόν του, ἀφοῦ συνέκρουσεν αὐτὸ πρὸς τὸ ἔμδον πρῶτον.

Ἡ χαρὰ μου ἦν ἀπερίγραπτος καὶ ἡ ἐξαψίς μου μόλις ἐσβέσθη εἰς ἀρκετὰ ποτήρια ζύθου.

Τὰ ἄσματα ἐφέλησαν πάντα καὶ ὁ πρῶτα- νις ἀποχαιρετίσας τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ζήτησιν ἀγάσας ὁμήγουρον ἀνεχώρησε, τῆς μουσικῆς ἠχοῦσης τὸν ὕμνον καὶ τῶν σπαθοφόρων περι- στοιχισάντων αὐτὸν καὶ προπεμφάντων μέχρι τῆς ἐξόδου.

Δι' ἐμὲ δὲ ἦδη ἡ αἰθουσα ἤρχισε νὰ περι- στρέφεται ἐλαφρῶς πᾶσα. Διὰ μέσου τῶν τε- θαμβωμένων ὀφθαλμῶν μου διακρίνω ὡς ἐν ὁ- μίχλῃ τοὺς ἐπιμένοντας νὰ ἐξακολουθήσωσιν ἐπὶ τὸν πότον καὶ βλέπω ὡς διὰ μέσου νεφῶν τὰς ἐν τοῖς θεωροῖσι κυρίας. Ὑπὲρ τὰς κε- φαλάς πάντων νέφη καπνοῦ κατὰ στρώματα φρικώσιν εἰς τὴν πνοὴν τοῦ ἀπὸ τῶν ἐκάστο- τε ἀνοιγομένων θυρῶν εἰσβάλλοντος ἀέρος, καὶ ἀνυψῶνται πρὸς τὴν ὀροφὴν ἀραιούμενα, ὡς ὁμίχλη βαθμηδὸν διαλυομένη ὑπὲρ τὴν ἐπι- φάνειαν θαλάσσης.

Ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐπικρατεῖ ὀχλοβῆ προαγ- γέλλουσα τὴν ἐναρξίν τῶν προκλήσεων διὰ μο- νομαχίας. Τὰ βλέμματα λαμβάνουσιν ἐκφρά- σεις ἀγριωπίας, τὰ πύλιδια κλίσεις προκλητι- κὰς, αἱ φωναὶ τόνους αὐθεντικούς καὶ οἱ πό- δες ἐξαπλώσεις αὐθάδεις. Τὸ πᾶν διατίθεται πρὸς πρόκλησιν ἔριδος.

Ἄλλ' οἱ βεβαρημένοι ὀφθαλμοί μου δὲν δύ- νανται νὰ παρακολουθήσωσιν πλέον τὸ θέαμα, οὐδὲ ν' ἀναμείνωσιν τὴν ἐκτύλιξιν ἰλαροτρα- γωδίας τινός. Σπεύδω λοιπὸν νὰ φύγω καὶ ἐνῶ λαμβάνω ἐκ τοῦ πυλακείου τὸ ἐπανωφώριόν μου, ἀκούω ἐκεῖ που πλησίον μου τὴν περιφη- μὸν φράσιν «Dummer Junge!» ἢ ὁ Heine δὲν ἀπήγγελε ν' ἀπαθανάτιση εἰς τὰς ἐπιστολάς του. Παρατήρησα μὲ προσοχὴν τὰς μορφὰς τῶν ἀνταλλασσάντων τὰ ἐπισκεπτήριά των καὶ μετ' ὄλην τὴν σύγχυσίν ἠνεῖχε φέρει εἰς τὸ ἀντιληπτικόν μου ὁ ζύθος, ἐπὶ τοσοῦτον ἐ- νετυπώθησαν αὐταὶ εἰς τὴν μνήμην μου, ὥστε μετὰ δύο ἡμέρας ἠδυνήθη ν' ἀναγνωρίσω καθ' ὄδον ἀσφαλέστατα τὸν ἐνα τῶν ἠρώων, μετ' ὄλον τὸν μοτὸν καὶ τὸν ἐπίδεσμον, ὅψ' οὐς ἐ- κρύπτετο ἡ μὲν παρειὰ του.

Οἱ θερίζοντες τὰ γεννήματα εἶνε ἠναγκασιμέ- νου νὰ ῥίπτωσιν ὀπισθεν αὐτῶν τὰ βερισθέντα, διότι ἐκεῖ μόνον ὑπάρχει θέσις, ἐμπροσθεν δ' αὐτῶν ἔχουσι νέους σπᾶγους οὓς οφείλουσι νὰ ἀ- ποκόψωσιν. Αὐτὸ τοῦτο δύναται νὰ λεχθῆ καὶ διὰ τὰς πράξεις μας δὲν πρέπει νὰ παρατηρῶ- μεν τὰ ἄπαξ συντελεσθέντα, ἀλλὰ νὰ ἀσχο- λώμεθα εἰς ὅ, τι μᾶς ὑπολείπεται νὰ πράξωμεν.

ΤΟ ΦΙΛΟΚΕΙΟΝ

τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζῴων.

Α'

Ἡ τῶν ζῴων φιλογορία.

Ἀναζητοῦντες τὰ αἰτία τῶν φαινομένων τῶν ψυχικῶν ὀρμημάτων, ἀπερ πρὸς αἰχμαζονται, πο- λυπλοκώτατα ἐν τοῖς ζῴοις καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἀδυνατούμεν νὰ προχωρήσωμεν ἐπὶ πολὺ ἐν- τὰς ἐρευνᾶς ἡμῶν. Αἱ περὶ τοῦ θέματος τού- του γνώσεις ἡμῶν εἰσι λίαν περιορισμέναι, τῆς- χος δ' ὑψηλόν, εἰς ὃ ὀλίγιστα ἐγένοντο μέχρι τοῦδε ῥήγματα, χωρίζει τὰ γνωστὰ ἀπὸ τῶν ἀγνωστων. Ναί μὲν καὶ ἐν τούτῳ ὡς καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ζητήμασιν ἡ μεγάλη θεωρία τῆς μετα- πλάσεως δύναται νὰ καθοδηγήσῃ καὶ διαφω- τίσῃ ἡμᾶς, ἀλλὰ πρὸς τελειάν ἐξακριβῶσιν τοῦ ζητήματος εἶνε ἀναγκαῖα ἡ γνώσις τῶν ἀνα- ριθμῶν ἐξαμείψεων τῆς γενεαλογίας τῶν εἰδῶν τῶν ζῴων, ἐν ᾗ ἡ ἐπιστήμη νῦν μόλις ἤρχισε νὰ διακρίνῃ τὰς κυριότητας τούτων.

Μέχρι τοῦδε ἡ ἐμφάνισις ἐν ζῴοις φαινομέ- νων τεκμηριούντων τὴν ὑπαρξίν συνειδήσεως εἶνε γεγονός κατ' οὐσίαν ἐπίσης ἀνεξήγητον καὶ τὸ φαινόμενον τῆς ἔλξεως. Τῆν τρόπον ἀνε- πτύχθησαν τὰ ὑπὸ κοινωνικὴν ἐποψίν περιεργά- τατα τῶν φαινομένων τούτων, τὰ τῶν αἰσθη- μάτων συμπαθείας; Πῶς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἐσμέν ἠναγκασιμένοι ν' ἀπαντήσωμεν δι' εἰκα- σιδῶν.

Λάβωμεν ὡς παράδειγμα τὸ διαρκέστατον καὶ σφοδρότατον τῶν συμπληθῶν αἰσθημάτων, τὸ τῆς φιλογορίας, ἢ τῆς στοργῆς τῶν γεν- νητόρων πρὸς τὰ τέκνα αὐτῶν. Ἡ ἀρχὴ τούτου εἶνε ἀκόμη σκοτεινὴ καὶ ἀνεξηγησίαντος.

Οἱ τρόποι τῆς γεννήσεως τῶν ζῴων περιορι- ζονται εἰς εὐαριθμους τύπους, τὴν σχίσιν, τὴν βλάστησιν καὶ τὴν ἐκκόλαψιν. Ἐν τοῖς δύοῖς πρώτοις θὰ ἦτο εὐνόητος ἡ συμπάθεια τοῦ γεν- νητόρος πρὸς τὸ τέκνον, ἂν ὁ γεννητὸρ εἶ- χεν αἰσθῆσιν καὶ νόησιν, ἐπεὶ δὲ ὁ νεοσσὸς γίνεται διὰ διπλασιασμοῦ ἢ διαμελισμοῦ τοῦ ζῴου, φυσικὸν θὰ ἦτο νὰ αἰσθάνηται τοῦτο στοργὴν πρὸς τὸ αὐτοτελὲς καθιστάμενόν μὲ- ρος τοῦ ἰδίου σώματος. Ἄλλ' ἐν τῇ κατωτάτῃ ταύτῃ φάσει τῆς ὀργανικῆς ζωῆς ἐκείνο ὅπερ οἱ ψυχολόγοι καλοῦσιν ἐγὼ τῶν ζῴων δένιυφι- τάται, τὸ δὲ ζῴον κέκτηται μόνον τὴν λεγο- μένην αὐθητικὴν ψυχὴν, διότι οὐδαμῶς δύν- αμιθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἔχουσι συνειδήσιν ζῴα, ἐσπερημένα ἀνεπτυγμένου πῶς νευρικοῦ συστήματος. Ἄλλ' οὐδ' ἐν αὐτοῖς τοῖς ὀμο- κούσιν ἀτελεστάτοις ἀσπονδύλοις ζῴοις εἶνε εὐεξήγητος ἡ ὑπάρξις αἰσθημάτων συμπάθει- ας πρὸς τὰ τέκνα. Ἐπὶ παράδειγματος δὲ τῶν ἀσκιδιῶν, διατὶ ταῦτα φυλάττουσι τὰ ζῴων

ὑπὸ τὸν ὕμνον αὐτῶν; Ἡ πᾶς ἐξήγειται τοῦ- το, ὅτι πολλὰ ἠθελίαι ἐντόμων, αἰτινες οὔτε τοὺς γεννήσαντας ἐγνωρίσαν, οὔτε τὰ ἔκγονα αὐτῶν θὰ ἴδωσι ποτε, φαίνονται μεριμνῶσαι περὶ τῆς τύχης τῶν ψῶν των; Διατὶ δὲ παρασκευά- ζουσιν ἐνίοτε διὰ τοὺς σαρκιστόρους νυμφαίους σκώληκας αὐτῶν τροφήν, ἥτις εἶνε ἀκατάλ- ληλος εἰς αὐτάς;

Ἐπίσης δυσεξήγητον εἶνε καὶ διατὶ τινὲς τῶν ἰχθύων φροντίζουσι περὶ τῶν ἐκγόνων. Συ- νήθως ἡ ἐνέργεια τῶν ἀρρένων ἰχθύων περιορί- ζεται εἰς τὴν γονοποιάν των ὑπὸ τῶν θηλειῶν τεχθέντων ψῶν. Πῶς ὅμως οἱ ἀρρένες τῶν γα- στροστέων ἐκτέθασαν, τὸ ὀρμητικὸν ἢ τὴν ἐπι- θυμίαν τοῦ ποιεῖν φωλεὰς διὰ τοὺς νεοσσούς καὶ ὄθειν εἰς αὐτάς τὰς κύφορους θηλείας, ἢ πε- ρισυνάγειν ἐν αὐταῖς τοὺς νεοσσούς ἐν κινδύνῳ;

Πόθεν ὁ φρόνος ὁ μαριεττὴρ ἐδιδάχθη νὰ πε- ριεχίσθη περὶ τοὺς ὀπισθίους πίδαας τὴν λευ- κωματώδη μέριμνον τῶν ὑπὸ τῆς θηλείας τε- χθέντων ψῶν; Διατὶ δὲ φέρει μετ' ἑαυτοῦ τὰ ὄα, καὶ πόθεν ἐδιδάχθη νὰ βυθίζηται εἰς τὸ ὕδωρ κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐκκολάψεως;

Αἱ πράξεις αὐταὶ εἰσι βεβαίως κατὰ τὸ πλεῖστον αὐτόμαται. Εἰσι κληρονομικαὶ συνή- θειαί, ὀρμητικὰ, ἀλλὰ πόθεν προσεκλήθησαν τὰ ὀρμητικὰ ταῦτα; Πρὸς ἐξήγησιν φαινομέ- νων οὕτωαί περιεργῶν εἶνε ἀπαραίτητος ἡ λε- πτομερεστάτη γνώσις τῶν ἀναριθμῶν περιστά- σεων τῆς βαθμιαίας ἀναπτύξεως τοῦ ζωικοῦ γένους, ἢ γνώσις συμπάσης τῆς μακρᾶς ἱστο- ρίας τῶν ζῴων.

Ἀπέχοντες ἀνωφελῶν εἰκασιῶν περιορισθῶ- μεν εἰς τὴν βεβαίωσιν τούτου, ὅτι τὸ ἰσχυρό- τατον τῶν αἰσθημάτων, ὃν ἐστὶν ἐπιδεκτικὸς ὁ ἀνθρωπός, τὸ φιλότεκνον, ἀπαντᾷ καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς κατωτάταις βαθμίαις τοῦ ζωικοῦ γένους.

Ἐν δὲ ταῖς ἀνωτάταις τάξεσι τῶν σπον-δυλωτῶν, ἐν τοῖς μαστοφόροις καὶ ταῖς πτη- νοῖς, τὸ κληρονομικὸν ὀρμητικὸν δὲν εἶνε πλέον τὸ μόνον αἰτίον, τὸ παρορμῶν τοὺς γεν- νητόρας, καὶ ἴδια τὸ θῆλυ, νὰ μεριμνῶσι περὶ τῶν νεοσσῶν. Ἐν αὐτοῖς παρατηροῦνται μάλ- λον αἱ αὐταὶ καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ψυχικαὶ ἡρ- μαί, καὶ ἡ μετὰ συνειδήσεως βούλησις, συνε- πικούρον ἔχουσα ἐν τῇ ἐνέργειᾳ τὸ θυμώσπον πρὸς τοῦτοῖς δὲ τὰ ζῴα ἐδιδάχθησαν ὑπὸ τῶν τεκόντων πῶς νὰ μεριμνῶσι περὶ τῶν ἐκγόνων καὶ περιθάλπωσιν αὐτά.

Ἡ μητρικὴ στοργὴ εἶνε ἀναμφισβητήτως τὸ ἰσχυρότατον τῶν αἰσθημάτων, ὃν εἰσὶν ἐ- πιδεκτικὰ τινὰ τῶν πτηνῶν καὶ τῶν μαστο- φόρων, ἐστὶν ὅτε δ' ἐμπνέει αὐτοῖς ὄρμην αὐ- ταπαρνησίας, αἰτινες θὰ περιεποιῶν τιμὴν τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει. Ἡ θῆλεια τροχίλου, ἢν πα- ρετήρησεν ὁ Μονταγκῦ, κατήναλίσκει δεκαεξ

ῶρας καθ' ἑκάστην εἰς εὐρεσίαν τροφῆς τῶν νε- οσσῶν τῆς. Ἐν τινι πυρκαϊᾷ ἐν Δέλφῳ, ἡ θῆ- λεια λευκοῦ πελαργοῦ, μὴ δύνηθεῖσα νὰ σώσῃ τοὺς νεοσσούς, κατεκῆθη ἐθελουσίως μετ' αὐ- τῶν. Ἐν Παρισίοις δὲ τῷ 1870, κατὰ τὴν βομβοβολίαν τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ἡ ἐκρηξίς ὀβιδος ἐν ἀποθήκῃ δέν' ἐξεδόξαε τῆς- φωλεὰς ἐπωρίζουσαν περιστέρων.

Τὰ δὲ μαστοφόρα δεκνύουσι πολλὰκις ἰσχυ- ρότατον αἰσθημα μητρικῆς στοργῆς. Ὁ J. J. Hayos ἀναφέρει τὸν θάνατον λευκῆς ἀρκτοῦ, ἡ- τις ἀφροντιστοῦσα τῶν ἐσκιμῶν κύνων, τῶν κυνηγῶν καὶ τῶν τραυμάτων αὐτῆς, περιέ- σκεπε διὰ τοῦ ἰδίου σώματος τὸν ἀρκτύλον, λείκουσα καὶ θαπεύουσα αὐτόν. Ὁμοίως ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀφρικῇ ἐλέφας, περικυκλωθεῖσα ὑπὸ τῶν μαύρων ἀκολούθων τοῦ Διβιγκῆτωνος καὶ διὰ τῶν ἀκοντιῶν αὐτῶν κατὰ πλη- γωθεῖσα, ἐθώπευε διὰ τῆς προσόσκιδος τὸν σκύμνον, καὶ ἐσκεπεν αὐτόν διὰ τοῦ πελωρίου σώματός τῆς. Παρὰ δὲ τοῖς πιθήκῃς τὸ θυ- μώσπον ἐνοῦται τῇ μητρικῇ στοργῇ, καὶ ὅτε μὲν μετριάξει ἢ κατὰπνίγει ταύτην, ὅτε δὲ καθίστησιν αὐτὴν ὑπερβολικώτερον ἢ ἐμπνέει εὐφρεῖς τρόπους σωτηρίας ἀπὸ τῶν κινδύνων. Αἱ θῆλεια οὐσσιτι διακράττουσιν ἐνίοτε παι- δοκτονίας. Ἄν κουρασθῶσι βραστάουσαι τὰ σκιμνία των, τρώγουσιν τὴν κεφαλὴν των ἢ τὰ συντρίβουσι τύπτουσι εἰς τὰ δένδρα. Αἱ δὲ θῆλεια τῶν ἀνθρωπομόρφων πιθήκων παρέ- χουσιν ἐνίοτε ἐν στιγμῇς δεινοτάτου κινδύ- νου συγχινητικώτατα παραδείγματα αὐτα- παρνησίας. Ἐν Σουμάτρα θῆλεια οὐραγοκατάγ- κου, διακομένη μετὰ τοῦ σκιμνίου τῆς ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Hall καὶ πληγείσα ὑπὸ βολῆς, ἐσφενδόνησε τὸ τέκνον τῆς εἰς τοὺς ὑψηλοτά- τους κλάδους τοῦ δένδρου ἐν ᾧ εὐρίσκετο, καὶ οὐδαμῶς ἐπαύσατο μέχρι τοῦ θανάτου τῆς παροτρύνουσα αὐτὸ διὰ σχημάτων νὰ φύγῃ. Ἐν Βρασίλιᾳ δὲ ὁ Σπιξ εἶδε θῆλειαν μέλανος στέντορος (stentor niger), ἥτις τραυματισθεῖ- σα ὑπὸ βολῆς πυροβόλου, κατέβαλε πᾶσαν δύ- ναμιν, ὅπως σφενδονήσῃ τὸ τέκνον τῆς εἰς τοὺς πλησίον κλάδους, ἀφ' οὗ δ' ἐξέπληρωσε τὸ καθήκον τῆς τοῦτο ἔπασσε τοῦ δένδρου καὶ ἐξέπνευσεν.

Ὁ κυριώτατος χαρακτὴρ τῆς τῶν ζῴων φι- λογορίας, ὁσπδήποτε σφοδρὰ καὶ ἂν ἦ, εἶνε τὸ βραχυχρόνιον, διότι τὸ αἰσθημα τοῦτο δι- αρκεῖ μέχρις ὅτου τὸ μικρὸν ἀναπτυχθῆ καὶ καταστῆ αὐτάρκες. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δ' ἐκει- νῆς γεννήτορες καὶ τέκνα διατελοῦσιν ὡς ἐξ- νοι πρὸς ἀλλήλους. Εἶνε μάλιστα περιεργον νὰ βλέπῃ τις πόσον ἀπηνῶς αἱ τρυφόνες, λόγου χάριν, διώκουσι τῆς φωλεὰς καὶ κακοποιοῦσιν αὐξηθέντας τοὺς νεοσσούς, τοὺς ὀποῖους ἐπι- μελῶς περιέθαλπον πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν.

Τὰ πρὸς τὰ τέκνα φιλόστοργα αἰσθήματα τοῦ ἀνθρώπου, μάλιστα τοῦ τῶν κατωτάτων φυλῶν, δὲν ὑπερέχουσι κατὰ πολὺ τῶν ὁμοίων αἰσθημάτων τῶν ζώων. Ὁμολογουμένως δὲ τινὲς τῶν ἀγρίων λαῶν ἔχουσι ἀμβλύτερον τὸ αἰσθημα τῆς φιλοτεχνίας ἀπὸ πολλὰ τῶν εὐγενεστέρων ζώων. Καὶ τοῦτο, διότι παρ' αὐτοῖς τὰ ἀκραιφνῶς ζωικὰ ὀρμέματα ἐξαφανίζονται ἢ κάπως ἀνεπτυγμένη νοημοσύνη. Καὶ αὐτοῦ τοῦ παχυνοστάτου τῶν ἀνθρώπων ὁ νοῦς ἐξετάζει τὸ μέλλον πλεῖστον πάντων τῶν ζώων. Προβλέπων δὲ τὰς οἰκογενειακὰς μερίμνας καὶ ἀνάγκας καὶ βάρη, ἐπειδὴ τὸ ἠθικὸν αὐτοῦ δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένον ἀκόμη, θυσιάζει τὰ ἔκγονα ὑπὲρ τῆς ἰδίας εὐημερίας. Τὴν καταισχύνουσαν τὸ ἀνθρώπινον γένος παρατήρησιν αὐτὴν ἀναγκάζεται νανομολογήσῃ ὡς ὀρθὴν καὶ βέλτιστον πᾶς ὁ μελετῶν τὰς παρὰ διαφοροῖς λαοῖς κρατούσας συνηθείας τῆς ἐκτρέψεως καὶ τῆς παιδαγωγίας.

[Ch. Leloupeau].

Ἀποφθέγματα ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΩΝ

Μετὰ τὰς ἀτυχίας αὐτοῦ ὁ Ἀννίβας, εὐρισκόμενος παρὰ τῷ Προύσιᾳ, τῷ βασιλεῖ τῆς Βιθυνίας, συνεβούλευεν αὐτὸν νὰ συνάψῃ μάχην πρὸς τὸν ἔχθρον.

— Δὲν τολμῶ, εἶπεν ὁ Προύσιος, τὰ σπλάγχνα τοῦ ἱεροῦ δὲν αἰωνίζονται αἰσίαν ἐκβασι.

— Καὶ τί λοιπὸν; ὑπέλαβε ζωηρῶς ὁ μέγας Καρχηδόνιος, περισσοτέρην πίστιν δίδεις εἰς ἕν ἐλευθὲρὸν πτώμα παρὰ εἰς τοὺς λόγους πεπειραμένου στρατηγού;

Διηγούνται περὶ τοῦ Σκενδέρμπεη ὅτι, ἐνεκ τῶν πολλῶν νικῶν, ὡς ἤρατο κατὰ τῶν Τούρκων, καὶ τῆς ἐξέτακτου αὐτοῦ βώμης, ἀπέδωσαν ὑπερφυσικὴν δύναμιν εἰς τὸ ξίφος του. Ζητήσαντος δ' αὐτοῦ τοῦ Μωάμεθ Β', ὁ Σκενδέρμπεης τὸ ἀπέστειλε προθύμως. Ὁ Ὀθωμανὸς μονάρχης, ἀφ' οὗ ἐξήτασε τὸ ξίφος ἐπὶ πολὺ, τὸ ἀπέστειλεν ἑπίσω, λέγων ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνοήσῃ πῶς ὁ Σκενδέρμπεης κατάρθωσε τοσαῦτα πράγματα με τοιοῦτον ξίφος, ἐνῶ αὐτὸς εἶχε πολὺ καλλίτερον.

— Τὸ πιστεύω, ἀπεκρίθη ὁ Σκενδέρμπεης· ἀλλ' ἐγὼ, ὅταν τοῦ ἔστειλα τὸ ξίφος μου, δὲν τοῦ ἔστειλα μαζί καὶ τὸν βραχιόνά μου.

Ἐκστρατεύων ποτὲ ὁ πρίγκιψ τοῦ Ὁράν, ἐτήρει μεγάλην μυστικότητα περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐκστρατείας. Ὅτε δὲ τις τῶν ἐξιωματικῶν τὸν παρεκάλεσε νὰ τοῦ ἐκμυστηρευθῇ τὸ σχέδιόν του, ὁ πρίγκιψ τὸν ἠρώτησε:

— Καὶ εἰμπορεῖς νὰ φυλάξῃς καλῶς τὸ μυστικόν μου;

— Μάλιστα, στρατηγέ.

— Λοιπὸν καὶ ἐγὼ ἀσάφως.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΙΝΕΥΜΑ

Ἄσπετος τις, ἀπειλούμενος ἀπὸ πολλοῦ νὰ ξυλοκοπηθῇ ὑπ' ἄλλου, ὅτε τέλος αἰ ἀπέλει ἐγένοντο ἔργα, ἔβαλε στεναγμὸν ἀνακουφίσεως εἰπών· «Α! τέλος πάντων! Καλλίτερα ἔτσι, ἀδελφέ· ἐγλύτωσα ἀπὸ τὸν καθημερινὸν ἐκείνου φόβου τοῦ δὲ μ' ἄφινε νὰ ἡσυχάσω!»

Μεταξὺ κυρίου καὶ ὑπέρτου.

— Ἄκουσε, Γιάννη, παρατήρῃ ὅτι, ἀφ' οὗ ἀπέθανεν ἡ γυναῖκά σου, κάθε ἡμέρα εἶσαι μεθυσμένος, ἐνῶ προτύτερα μόνο δύο φορές τὴν ἑβδομάδα, τὸ ἔκαμνες. Κύτταξε, καύμενε, γρήγορα νὰ ξαναπανδρευθῆς, γιατί ἄλλιως θὰ σὲ διώξω.

— Ἄχ, ἀφέντη, ἀφῆσέ με νὰ τὴν κλέψω ἀκόμη λίγο καιρὸ τῆ μακαρίτισσα!

Ὁ ἔξοχος ὅσον καὶ εὐφυῆς δικηγόρος Κ* ἀνέλαβε νὰ ὑπερασπίσῃ ἐν τῷ κακούργικῷ φόβερὸν κακούργον, ὃν ἐν τούτοις μετ' ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ συνηγόρου, τὸ δικαστήριον καταδίκασεν εἰς θάνατον, ὅρισαν ἵνα ἡ ποινὴ τοῦ ἐκτελεσθῇ τὴν 17 τοῦ μηνὸς ἐπέτειον τῆς τελέσεως τοῦ ἐγκλήματος.

Μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν τῆς καταδίκης, ὁ κακούργος παρακονεῖται εἰς τὸν συνηγόρον του ὅτι δὲν κατάρθωσε νὰ τοῦ δοθῇ δικαιοσύνη.

— Ὅσῳ γι' αὐτὸ, ἀπαντᾷ ὁ δικηγόρος, ἐνοια σου, καὶ τὴν δικαιοσύνη θὰ τὴν λάβῃς εἰς ταῖς 17 τοῦ μηνός.

ΛΑΗΘΕΙΑΙ

Δύο ζωύφια, μυῖα καὶ κώνωψ, περιπύταντο ἐσπέρην τινὰ ἐν τῷ αὐτῷ δωματίῳ. Ἡ μυῖα παρετήρησε ποτήριον μέλιτος, καὶ ἐπιπύσασα ἐκάθησεν εἰς τὸ χεῖλος αὐτοῦ καὶ ἠθέλησε νὰ πῆ· ἀλλ' ἐμπλακέντων τῶν ποδῶν αὐτῆς ἐπὶ τὸ μέλι, ἐκ τῶν προσπαθειῶν ὡς κατέβαλεν ἵνα ἀπαλλαγῇ ἔπεσεν ἐντὺς τοῦ ποτηρίου καὶ ἐπὶ γῆ. Ὁ κώνωψ τὴν εἶδε καὶ τὴν ἐνέπαιξε. Ὁ ἐγὼ δὲν εἶμαι τόσο ἀνόητος νὰ ἐκτεθῶ εἰ παρόμοιον κίνδυνον, ἔλεγεν. Μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἀνάπτονται τὰ κηρία τῆς οἰκίας· ὁ δὲ κώνωψ γοητευθεὶς ἐκ τῆς λάμπειας ἵπταται πρὸς αὐτὰ, προσεγγίζει κατὰ μικρὸν πρὸς τὴν φλῆγα, καὶ κατακαίεται.

Ἀποφεύγει τις τὰ σφάλματα, εἰς τὰ ὅποια βλέπει ἄλλον ὑποπίπτοντα, ἀλλὰ διαπράττει ἄλλα αὐτὸς ὁ ἴδιος.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

Πρὸ τινῶν ἑβδομάδων ἐγένετο ἐν Παρισίοις ἐκθεσις κυνῶν, περὶ ἧς ὁ συντάκτης γαλλικῆς ἐφημερίδος ἐπισκεψάμενος αὐτὴν γράφει τὰ ἐπόμενα περίεργα:

«Πρὸ ὀλίγου ἐπισκέφθην τὴν ἐκθεσιν τῶν σκύλων ἐν τῷ Κεραμεικῷ, καὶ ἀκόμη φαντάζομαι ὅτι ὅλοι οἱ σκύλοι τοῦ κόσμου με κυνηγοῦν. Τὶ πλῆθος σκύλων! Εἶνε ἐκεῖ μέσα ὑπὲρ τοὺς χιλίους καὶ κάμουν ἐνὰ θέρουδον διαβολικόν!

— Τὸν Βόγνερ τὸν ἐπέρασαν, μὲ εἶπεν εἰς τῶν Ἑλλανοδικῶν ἡ μουσικὴ τοῦ μέλλαντος εἶνε τίποτε συγκρινομένη πρὸς τὰς συμφωνίας τῶν σκύλων, τὰς ὁποίας ἀκούει κανεὶς ἐδῶ!» Τῆ ἀληθείας εἶνε πολὺ παραδοξοὶ οἱ χοροὶ οὗτοι τῶν σκύλων, εἰς τοὺς ὁποίους τὰ κυνάρια περιστάσει τοὺς ὑψιφώνους, οἱ μπαυλ-δῶν καὶ οἱ σκύλοι τῆς Νέας Γῆς τοὺς βαρυτόνους, οἱ μολασσοὶ καὶ αἱ σκύλοι τῶν ὄρεων τοὺς βαθυφώνους. Οἱ οἰκουργοὶ κύνας καὶ τὰ ἄβρα λαγωνικὰ ἐκπροσωποῦσιν ὅλους τοὺς τόγους, ἐκβαλλόντες ὀλιθεράς ὑλακὰς, ἱκανὰς νὰ συνταράξωσι τὰς εὐκαιοθήτους καρδίας.

Ποία κακοφωνία! Ὅθι ὑπέθετε κανεὶς ὅτι εὐρίσκειται εἰς τὸ χρηματιστήριον, ἐν μέσῳ μεσιτῶν, ἢ ἐν Βουλῇ, κατὰ τὴν ἡμέραν θεωλιῶδους συζητήσεως. Οἱ ἰδιοκτῆται τῶν σκύλων καὶ οἱ φύλακες αὐτῶν κάμουν ἐν τούτοις ὅτι εἰμποροῦν διὰ νὰ καθησυχάσουν τὸ ὑλακτῶν πλῆθος. Οἱ πρῶτοι μοιράζουσι ἀφθόγους ὁμιλίας καὶ φιλοφρονήσεις, οἱ δεῦτεροι δὲν φεῖδονται οὔτε περιποιήσεων οὔτε ἐπιπλήξεων.

Εἰς ἐκ τῶν φυλάκων, χαριτολόγος καθὼς φαίνεται, μὲ εἶπε. — Ἐδῶκα ἐν μέσον, μετ' ὅπου εἰμπορῶ νὰ κάμω τοὺς σκύλους νὰ μένουσι ἡσυχαι, καὶ εἰξέυρεις ποῖον εἶνε αὐτὸ τὸ μέσον; νὰ τοῖς δίδω ὀνόματα ἀνθρώπων».

Καὶ ἐπειδὴ δὲν εἰμπορέσα νὰ κρατήσω μειδίαιμα δυσπιστίας,

— Νὰ, μὲ εἶπε, παρατήρησε, θὰ κάμω δικιμῆν εἰς αὐτὸν τὸν χονδρόσκυλον.

Ὁ φύλαξ ἐπλησίασεν εἰς τὸν γαυγίζοντα σκύλον. — «Αἰ, τοῦ ἐφώνησε, θὰ σπατάλης ἐπὶ τέλους, Ἀδὸλφε;»

Καὶ ὁ Ἀδὸλφος ἐσιώπησε!

Τῷ ἐπρότεινα νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ πείραμα ἐπὶ τοῦ πλησίον σκύλου.

— Αὐτὸς ὁ γασάπικος σκύλαρος δὲν παίρνει ἀπὸ λόγια, μὲ εἶπε γελῶν ἐνὰ ζῶνι μονάχα ἐγνώρισά εἰς τὴν ζωὴ μου πλέον γρονιάρικον ἀπ' αὐτόν: τὴν πενθερά μου!

Ἀφινόμενων κατὰ μέρος τῶν ἀστειρῶν, ἡ γνώμη μου εἶνε ὅτι ἡ διεθνὴς αὕτη ἐκθεσις τῶν σκύλων εἶνε τελεία καὶ περιεργωτάτη. Οἱ οἰκίσκοι αὐτῶν εἶνε ἀνετοὶ καὶ κομψοί, καὶ ὅσοι ἐπισκέπτονται τὴν ἐκθεσιν διατρέχουσι μετ' ὄλην τὴν ἀνεσιν δεινροστοιχίαν χιλίων τριακῶσιαν μέτρων μήκους, ἐστρωμένην διὰ λεπτῆς ἄμμου, ἐν μέσῳ δύο σειρῶν σκύλων παντὸς μεγέθους, παντὸς τριχώματος, καὶ παντὸς φύγχους. Βλέπεις ἐκεῖ τύπους παντὸς γένους, ἀπὸ τοῦ κυναρίου τῆς κομήσεως Shaftesbury, τοῦ ὄχι μεγαλειότερου ἐνὸς γράνθου καὶ μόλις ζυγίζοντος 80 δράμια, μέχρι τοῦ μεγαλοπρεποῦς σκωτικοῦ λαγωνικοῦ Flying-Cloud υἱοῦ τοῦ διασχήμου Frinagh, ὁ ὅποιος ἀπέφερε κέρδος 500, 000 φράγκων εἰς τὸν λόρδον Redcliffe, τὸν εὐτυχῆ του κτήτορα, κατὰ τὰς ἐν Ἀγγλίᾳ κυνοδρομίας. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ περιφρονήσωμεν καὶ τὸν μετριόφρονα ἐκεῖνον ἐκεῖ σκύλον, εἰς τὸν ὅποιον πρὸ ὀλίγου ἀπενεμήθη μεταλλικὸν ὑπὸ τῆς ναυαγοσωστικῆς ἐταιρίας, διότι μόνος ἔσωσεν ἕξ ναύτας εἰς ἕν ναυάγιον.

Οἱ Γάλλοι ὑπολείπονται κατὰ πολὺ ἀκόμη τῶν Ἀγγλῶν κατὰ τὴν κυνοτροφίαν. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ ἀνάτροφή τῶν σκύλων ἐφάσεν εἰς βαθμὸν τελειότητος, ἀπὸ τῶν ὁποίων οἱ Γάλλοι ἀπέχουσι πολὺ ἀκόμη, μετ' ὅλας τὰς προσπάθειάς αἱ ὁποῖαι καταβάλλονται ἀπὸ τινος.

Ἡ ἀνάτροφή σκύλων παντὸς εἵδους ἐγένετο βιομηχανία ἐπικερδοδέσγη ἐν Ἀγγλίᾳ· ὅλοι σχεδὸν αἱ πόλεις, αἱ ἔχουσαι σημασίαν τινὰ, κάμουν μίαν τοῦλάχιστον ἐκθεσιν κατ' ἔτος. Μερικαὶ μεγάλαί πόλεις κάμουν ἕως τέσσαρας. Διατηροῦν δὲ ἀμίγες καὶ τὸ αἶμα αὐτῶν οἱ Ἀγγλοὶ, διότι ἀπὸ πολλοῦ ἔχουν ἐν ἐνεργείᾳ βιβλίον καταγωγῆς τῶν σκύλων ἀνάλογον πρὸς τὸ «Stud book» τῶν ἵππων.

Κατὰ τὴν ἐν Λονδίῳ γεωπονικὴν ἐφημερίδα «Γῆν» τὸ παλαιότερον δένδρον ἐν τῇ ὄφηλιᾳ εἶνε τὸ λεγόμενον «Βῶ» ἐν τῇ ἱερᾷ πόλει Ἀμαρούσῃ τῆς Βέρμας, φυτευθὲν 288 ἔτη πρὸ Χριστοῦ. Ἡ παλαιότης τοῦ δένδρου εἶνε ἀποδεδειγμένη δι' ἐγγράφων ἱστορικῶν. Λέγεται δὲ, ὅτι εἶνε κλάδος συκῆς, ὑφ' ἣν ἀνεπαύθη ἐν Οὐρομέλῃ ὁ Βούδας ἀποθεσόμενος.

Περὶ τῶν ἐκατομμυριοῦχων τῆς Μ. Βρετανίας ὁ Θεατῆς τοῦ Λονδίνου ἔγραψε· «Πρὸ δέκα ἐτῶν ἐδημοσιεύσαμεν κατάλογον βρετανικῶν περιουσιῶν, αἰτινες ὑπερέβαινον τὰ 250,000,000 λιρῶν, περιήλθον δὲ διὰ τελευτῆς τῶν κτητῶν εἰς χεῖρας ἑτέρων. Ἐκ τοῦ καταλόγου ἐκεῖνου ἐφάνη, ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδαν ἐτελεύτησαν 10 ἄνδρες καταλιπόντες

1,000,000,53 ὑπὲρ τὸ ἡμισυ ἑκατομμύριον καὶ 160 ὑπὲρ τὰς 250,000 λιρῶν. Ὑπεσχόμεθα δὲ τότε, ὅτι θὰ δημοσιεύσωμεν αὐθις τὸν κατάλογον μετὰ παρέλευσιν δέκα νέων ἐτῶν. Ἐκπληττέμεθα ἐπὶ τοῖς ἀριθμοῖς μόνον 13 κατέλιπον οὐσίαν μείζονα ἐνὸς ἑκατομμυρίου, μόνον 65 ὑπὲρ τὸ ἡμισυ ἑκατομμύριον, μόνον 195 ὑπὲρ τὰς 250,000 λιρῶν. Κατὰ 30 τοῖς 100 ἠυξήθη ἡ πληθὺς τῶν ἑκατομμυριούχων, κατὰ 6 τοῖς 100 ἡ τῶν πορισσάμενων ἡμισυ ἑκατομμύριον, κατὰ 18 τοῖς 100 ἡ τῶν κερδησάντων ἐν τέταρτον ἑκατομμυρίου. Περιεμένομεν διπλασίονας ἀριθμούς. Ὁ πλουσιώτατος τῶν ἀρτίως ἐν Ἀγγλίᾳ τελευτησάντων ἦτο ὁ βαρὼν Δ. Ν. Ροτσίλδ, καταλιπὼν 2,700,000. Μετὰ τούτον ἔρχεται ὁ ἐν Λιβέρπουλ Πήμπερτων, καταλιπὼν οὐσίαν 1,900,000 λιρῶν.

Ἐν Ἀγίῳ Ἰωάννῃ τῷ Πέντῃ, γράφει ἡ *Παλιγγεσία*, διαμένει ὑπεργηρῶς τις καλογραία, ὀνόματι Πελαγία, γῆρα Ἀνδρῆκου Πολιτάκη, διατρέχουσα ἤδη τὸ 118ον ἔτος τῆς ἡλικίας της, γεννηθεῖσα ἐνταῦθα κατὰ τὸ ἔτος 1765, καὶ τεκοῦσα μετὰ τοῦ μόνου συζύγου της 15 τέκνα, ἐξ ὧν ἀπᾶς δίδυμα, ἦτοι 12 ἀρρενα καὶ 3 θήλια, ἅτινα, ἐκτὸς δύο, ἀπεβίωσαν εἰς μικρὰν ἡλικίαν, ἐγένετο δὲ καλογραία πρὸ 52 ἐτῶν, καὶ ὡς τοιαύτη ζῆ, διανύσασα τὸν τοιοῦτον βίον, τὸ πρῶτον ἐν τῷ κατὰ τὴν συνοικίαν Ψυρρῇ κατὰ τοῦ ἀγίου Δημητρίου ἐπὶ 6 ἔτη, κατόπι ἐν Δαφνίῃ 32, ἐν Κουτσουκάρῃ 8 καὶ τὸ ἕκτον ἤδη ἔτος διατρέχει ἐν Πέντῃ εἰς ὕγιος καὶ ἀρετῆ εὐρωστος, περιπατεῖ καλῶς καὶ ἀνευ βακτηρίας, μεταβαίνει εἰς Πειραιᾶ πᾶσι, τρώγει καλῶς, ἐνήστευεν ἐξ ἀρχῆς καὶ νηστεύει τρίς τῆς ἑβδομάδος κατὰ Δευτέραν, Τετάρτην καὶ Παρασκευὴν, τηρεῖ αὐστηρῶς τὰς Τεσσαρακοστὰς, βλέπει καὶ ἀκούει κηλῶς· εἶχε δὲ μέχρι πρὸ 2 ἐτῶν, ὅτε ἀπεβίωσεν ἐν προκχωρημένῃ ἡλικίᾳ ὁ μόνος ἐπιζήσας υἱὸς της, ὄξειαν τὴν ἄρσιν, ἣτις ἠλαττώθη ὡς ἐκ τῶν δακρύων, ἃ ἔχυσεν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ υἱοῦ της· τούτου φέρει δὲ ὑπὸ τὴν σιαγόνα τρίχας ἐν εἰδὲι μικροῦ ὑπαγενοῦ· διατηρεῖ ἐν γένει τὰς αἰσθήσεις της καλῶς, ὁμιλεῖ δὲ καλῶς καὶ τὴν ἀλβανικῆν.

Ἐν Λονδίῳ εἰς κοινὴν θέαν παρέχεται ἀπὸ τινος μικρὰ κῆρη ἐπταέτις, ὀνόματι Κραο, πωλὴν ἔχουσα ὁμοιότητα πρὸς πίθηκον. Ὀλόκληρον τὸ σῶμα αὐτῆς καλύπτεται ὑπὸ τριχῶν μαύρων, τραχειῶν καὶ λεῖων· αἱ γνάθοι τοῦ προσώπου αὐτῆς εἰσι λίαν προτεταμέναι· δύναται νὰ προεκτείνῃ τὰ χεῖλη αὐτῆς ὅσον καὶ ὁ πίθηκος γιμπατζῆς, αἱ δὲ μορφασμοὶ αὐτῆς, ὅταν παροξύνηται, εἶνε χαρακτηριστικώτατοι· τέλος ὁ εἰς τῶν ποδῶν αὐτῆς ἔχει τὴν εὐκαμ-

ψίαν χειρὸς καὶ δύναται δι' αὐτοῦ νὰ λαμβάνῃ ἐκ τοῦ ἐδάφους καὶ τὰ ἐλάχισα τῶν πραγμάτων.

Ἐκ τῶν ἰδιαζόντων ὅλων τούτων χαρακτηριστικῶν ὀρμηθέντες τινὲς ἀπεφώνησαν ὅτι ἡ μικρὰ Κραο εἶνε διζυμῶν τι ἐν μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πίθηκου, τὸ ὃν ἀκριβῶς ἐκεῖνο τὸ ματαίως ἐπὶ τασούτον ἀναζητηθὲν. Ἀλλὰ δὲν ἔχουσι δίκαιον, διότι ὁ κ. Κεπε, ὁ σοφὸς Ἀγγλος ἀνθρωπολόγος, ἐξετάσας τὸν περιεργον τούτου τύπον κατέταξεν εἰς τὸ γένος ἄνθρωπος. Πράγματι, οὐ μόνον τὴν ἐναρθεον γλώσσαν κέκτηται ἡ Κραο καὶ προσφέρει μάλιστα καὶ ἀγγλικὰς τινὰς λέξεις, ἀλλὰ πολλὰ ἄλλα παρουσιάζει χαρακτηριστικὰ οὐδεμίαν ἐμφυβόλιαν ἀφίνοντα περὶ τῆς συγγενείας αὐτῆς πρὸς τὰς ἄλλας ἀνθρωπίνους φυλάς.

Ἡ Κραο προέρχεται ἐκ τῶν ἐνδοτάτων τῆς Ἰνδοκίνας, ἐκ τοῦ Λάας· αἱ γονεῖς αὐτῆς ἦσαν ὁμοίως τριχωτοὶ, καθὼ φαίνεται ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ περνηγητοῦ Bork ληφθέντων φωτογραφημάτων. Ἐπὶ τῶν δύο τούτων παραδειγμάτων στηριζόμενος ὁ Κεπε πειράται ν' ἀποδείξῃ, ἐν ἀρθρῷ ἀρτι δημοσιευθέντι ἐν τῇ «Φύσει», ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος κῆρη εἶνε τεκμήριον τῆς θεωρίας αὐτοῦ, ὅτι εἰς τὸ Λάας ὑπάρχει φυλὴ ἀνθρώπων, *ἵαν τριχωτῶν ἀναλόγων ἴσως πρὸς τοὺς ἄνθρωπος τῆς Γέσσος καὶ τῆς Σαχελίνης*. Τοῦτο ἄλλως τε οὐδὲν προστίθωσιν εἰς τὸ ἐξαίρετικὸν ὅλον· ἐνδιαφέρον, τὸ ὅποῖον διεγείρει ἡ μικρὰ Κραο, ἣτις καίτοι ταχθεῖσα εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀνθρωποειδῶν, εἶνε ἀξία τῆς μελέτης πάντων τῶν ἐνδιαφερομένων περὶ τοῦ ζητήματος τῆς καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς συγκρίσεως αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀρχεγονοὺς τύπους.

Ἐκ τῶν ἐσχάτως ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τῶν ἐμμέσων φόρων συντάχθέντων πινάκων καταφαίνεται ὅτι τῷ 1882 ἐν Γαλλίᾳ ἡ πώλησις τοῦ καπνοῦ ἠύξησε σπουδαίως ἐν σχέσει πρὸς τὰ προηγούμενα ἔτη. Τὸ κράτος εισέπραξεν εἰς στραγγύλους ἀριθμοὺς πενήτην καὶ πέντε ἑκατομμύρια ἐκ σιγαρών, δέκα ἐπτὰ ἑκατομμύρια ἐκ σιγαρέτων, ἑβδομήκοντα ἑκατομμύρια ἐκ ταμβάκου, ἑκατὸν ἐξήκοντα ἑκατομμύρια ἐκ τοῦ συνήθους καπνοῦ, καὶ ἐπτὰ ἑκατομμύρια ἐκ μασσωμένου καπνοῦ, μὴ ὑπολογιζόμενων εἰκοσι τριῶν ἑκατομμυρίων ἑπὲρ εἰσέπραξεν ἐκ καπνοῦ εἰς ταπεινὰς τιμὰς πωληθέντος, καὶ ἐξ ἑκατομμυρίων ἐκ ταμβάκου κατασκευασθέντος ἐκ δαυκίων· δηλαδὴ ἐν συνόλῳ εἰσέπραξεν ὑπὲρ τὰ τριακόσια πενήτην καὶ ἑκατομμύρια, ἐξ ὧν κατὰ μέσον ὄρον, ἐν σχέσει πρὸς τὸν πληθυσμὸν τῆς Γαλλίας, ἀναλογούσιν εἰς ἕκαστον τῶν κατοίκων αὐτῆς δέκα φράγκα.